ಹಕ್ಕಿ ಹಾಡು

ರಾಘವ

ಸತ್ಯಶೋಧನ ಪ್ರಕಟನ ಮಂದಿರ
ಕೋಟೆ, ಬೆಂಗಳೂರು
೧೯೪೪

ಅಚ್ಚು ಮಾಡಿದವರು :

ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಿಷತ್ತಿನ ಅಚ್ಚುಕೂಟ

ಹಾರ್ಡಿಂಗ್ ರಸ್ತೆ, ಚಾಮರಾಜಪೇಟೆ, ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರ

ಬೆಲೆ:

ಸಾಮಾನ್ಯ ಪ್ರತಿ : ರೂ. ೧—೦—೦

ಉತ್ತಮ ಪ್ರತಿ : ರೂ. ೧—೪—೦

ನನ್ನ
ಕನ್ನಡ ವಿದ್ಯಾಗುರುಗಳು
ಕಾವ್ಯ ಗುರುಗಳು
ಶ್ರೀ
ಅವರ ಅಡಿದಾವರೆಗಳಲ್ಲಿ
ಭಕ್ತಿಯ ಕಾಣಿಕೆ

ಬಿನ್ನಹ

ಇದು ನನ್ನ ಮೊದಲ ಕವನ ಸಂಗ್ರಹ. ೧೯೩೯ ರಿಂದ ಮೊದಲುಗೊಂಡು ಇಂದಿನವರೆಗೆ ಆಗೊಮ್ಮೆ ಈಗೊಮ್ಮೆ ನುಡಿಗೊಂಡು ಗೀತವಾಗಿ ಹೊಮ್ಮಿದ ನನ್ನ ಎದೆವಕ್ಕಿಯ ಉಲಿಗಳಲ್ಲಿ ಹಲವನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಕಾಣಬಹುದು. ಅವುಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಸಹೃದಯರಲ್ಲಿ ಅರಿಕೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದ ಮಹತ್ತ್ವದ ವಿಷಯ ಏನೂ ಇಲ್ಲ: ಹಕ್ಕಿ ಹಾಡಿಗೆ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನವೇಕೆ, ವಿವರಣೆಯೇಕೆ? ಹೃದಯದಿಂದ ಹೊರಟ ಉಲಿ – ಇಂಚರವೊ ಅಪಸ್ವರವೊ, ಆತ್ಮಪಕ್ಷಿಯ ಜೀವವಾಣಿಯಾದ್ದರಿಂದ – ಹೃದಯವನ್ನು ಮುಟ್ಟೀತೆಂಬ ಭರವಸೆಯ ಬೆಳಕಿನ ಕಿರಣದ ಹೊಳಹು ಒಂದೆ ಈ ಪ್ರಕಟನೆಯ ಸಾಹಸಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ಪ್ರಚೋದನೆ.

ಇನ್ನು ಹಾಡ ಕಲಿಸಿದ ಪ್ರೇರಕ ಶಕ್ತಿಗಳಿಗೆ ಮಣಿದು ಮುಂದುವರಿಯುವುದು ನನ್ನ ಕರ್ತವ್ಯ: ಕವಿತಾರಚನೆಗೆ ಪ್ರೇರಣೆ, 'ಶ್ರೀ' ಯವರ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಗೀತಗಳಿಂದ; ಸಂತತ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ, ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ಶ್ರೀ. ತೀ. ನಂ. ಶ್ರೀ. ಯವರಿಂದ; ಇವರುಗಳು ನನ್ನ ಕಾವ್ಯಗುರುಗಳು ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೆ ವಿದ್ಯಾಗುರುಗಳೂ ಆಗಿದ್ದಾರೆ. ಈ ನನ್ನ ಅಲ್ಪ ಕೃತಿ ಕಾಣಿಕೆಯನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಲೊಪ್ಪಿದುದು 'ಶ್ರೀ' ಯವರ ಔದಾರ್ಯ, ಶಿಷ್ಯವಾತ್ಸಲ್ಯ; ಕವನಗಳನ್ನು ಆಯ್ಕೆಮಾಡುವುದರಿಂದ ಹಿಡಿದು ಕರಡಚ್ಚು ತಿದ್ದುವವರೆಗೆ ನೆರವಾಗಿ ಬೆಂಬಲವಾಗಿರುವುದು ತೀ. ನಂ. ಶ್ರೀ ಯವರ ಅಭಿಮಾನ, ಭ್ರಾತೃವಾತ್ಸಲ್ಯ. ನನ್ನನ್ನು ಹರಸಿರುವ ಈ ಇಬ್ಬರು ಮಹನೀಯರಿಗೂ ನನ್ನ ತುಂಬು ಕೃತಜ್ಞತೆಯನ್ನು ಯಾವ ರೀತಿ ತಿಳಿಸಬೇಕೊ ನಾನರಿಯೆ: ಅದು ಮಾತಿಗೆ ಮೀರಿದ್ದೆಂದು ಮಾತ್ರ ಸೂಚಿಸಬಲ್ಲೆ.

ಸಂಕಲನದ ವಿಚಾರ ಒಂದೆರಡು ಮಾತು: ಇಲ್ಲಿ ಆಯ್ದುಕೊಟ್ಟಿರುವ ಭಾವಗೀತೆಗಳು ಕಳೆದ ಹತ್ತು ಹದಿನೈದು ವರ್ಷಗಳ ಬೆಳಸು. ಇಷ್ಟು ದೀರ್ಘಾವಧಿಯಲ್ಲಿ ಬರೆದ ಕವನಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ ಕಡಮೆಯೆ; ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಕೂಡ

ಕೇವಲ ಆರಂಭದಶೆಯಲ್ಲಿ ಬರೆದ ಇಲ್ಲವೆ ಒಪ್ಪಿತವಾಗದ ಹಲಕೆಲವನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸಿಲ್ಲ. ಕೆಲವು ಪ್ರಣಯ ಗೀತಗಳನ್ನೂ ಕಥನ ಕವನಗಳನ್ನೂ ಬೇರೆ ಎರಡು ಸಂಕಲನಗಳಿಗಾಗಿ ಮೀಸಲುಳಿಸಿದ್ದೇನೆ, ಅವುಗಳ ಪ್ರಕಟನೆಯ ನಿರೀಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿದ್ದೇನೆ. ಇಲ್ಲಿ ಆಯ್ದುಕೊಟ್ಟಿರುವವುಗಳಲ್ಲಿ ಕೂಡ ಎಲ್ಲವೂ ಒಂದೇ ಮಟ್ಟದವೆಂದು ನಾನು ಭಾವಿಸಿಲ್ಲ; ಹಾಗೆ ಇರುವುದು ಸಾಧ್ಯವೂ ಇಲ್ಲ. ಕವನಗಳನ್ನು ಅವುಗಳ ವಿಷಯ, ಭಾವ ಮತ್ತು ವಸ್ತುಗಳ ಆನುಗುಣ್ಯದ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಜೋಡಿಸಲಾಗಿದೆ. ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಕವಿಗಳ ಕವನ ಸಂಗ್ರಹಗಳು ಹಲವಾರು ಈಗಾಗಲೇ ಪ್ರಕಟಗೊಂಡಿರುವುದರಿಂದಲೂ, ಅಲ್ಲಿನ ಕವನಗಳಿಗೂ ಇಲ್ಲಿನವಕ್ಕೂ ಎಲ್ಲಿಯಾದರೂ ಕ್ವಚಿತ್ತಾಗಿ ಭಾವಸಾಮ್ಯವಿರಬಹುದಾದ್ದು ಅಸಂಭವವೇನಲ್ಲವಾದುದರಿಂದಲೂ, ನನ್ನ ಕವನಗಳು ಒಂದೆರಡು ಪತ್ರಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಗೊಂಡಮೇಲೆ ಅವುಗಳ ಅನುಕೃತಿಗಳು ಹುಟ್ಟಿಕೊಂಡದ್ದು ನನ್ನ ಗಮನಕ್ಕೆ ಬಂದಿರುವುದರಿಂದಲೂ ಕವನಗಳ ರಚನಾ ಕಾಲವನ್ನು ಕೊಡುವುದು ಆವಶ್ಯಕವೆನಿಸಿ ಹಾಗೆಯೇ ಮಾಡಿದ್ದೇನೆ. ಅನುದ್ದಿಷ್ಟವಾದ ಭಾವಸಾಮ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ಯಾರೂ ವಿಷಾದಪಡಲಾರರು; ಕೃತಿಚೌರ್ಯ ಮಾತ್ರ ಅಕ್ಷಮ್ಯ ಅಪರಾಧ. ಈ ಸಂಕಲನದಲ್ಲಿ 'ಗೋಳು' ಎಂಬ ಕವನ Denis Mccarthy ಎಂಬವರ 'Lament' ಎಂಬ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಕವನದ, 'ಅಪವಾದ' ಎಂಬುದು ಅನಾಮಕ ಕವಿಯೊಬ್ಬನ (Anonymous) 'Slander' ಎಂಬ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಕವನದ ಭಾವಾನುವಾದಗಳು ಎಂಬ ಅಂಶವನ್ನು ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಸೂಚಿಸುವುದು ನನ್ನ ಕರ್ತವ್ಯ. 'ನನ್ನಮನೆ', 'ಬಾ ಬಾ ಚಂದಿರ', 'ತಿರುಕಿಯ ಮೊರೆ' ಎಂಬೀ ಕೃತಿಗಳು ನಾನು ಬರೆದ ನಾಟಕವೊಂದರಲ್ಲಿ ಬರುವ ಹಾಡುಗಳು; ಅಥವಾ ಹಾಗೆಂದು ಬರೆದವು. ಈ ಒಟ್ಟು ಸಂಕಲನದ ಅಣಿಪಾಡಿನಲ್ಲಿ ತೀ. ನಂ. ಶ್ರೀಯವರು ನನಗೆ ನೆರವಾಗಿರುವವರಾದರೂ ಅದರಲ್ಲಿನ ಅನೌಚಿತ್ಯ ಲೋಪದೋಷಗಳಿಗೆ ನಾನೊಬ್ಬ ಮಾತ್ರ ಹೊಣೆ.

ಗಮಕಿಗಳೂ ಕಾವ್ಯವಾಚನ ಮಾಡುವವರೂ ಹೊಸ ಕನ್ನಡ ಭಾವಗೀತಗಳನ್ನು ಸುಶ್ರಾವ್ಯವಾಗಿ ವಾಚನಮಾಡಿ ಹೊಸ ಕನ್ನಡ ಕಾವ್ಯಕ್ಕೆ

ದೊಡ್ಡ ಉಪಕಾರ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ, ಈ ಹೊಸ ಧಾಟಿಯ ಕವನಗಳನ್ನು ರಾಗ ಲಯ ಬದ್ಧವಾಗಿ ಹಾಡಲಾಗುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ಕೆಲವರ ಮತ. ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಹಾಗೆ ಹಾಡಲಾಗದಿರಬಹುದು; ಆದರೆ ಹಾಡಿಕೆಗೆ ಒದಗಿ ಬರುವಂಥವನ್ನು ಸಂಗೀತಜ್ಞರು ಸಭೆಗಳಲ್ಲಿ ಹಾಡಿದ್ದೇ ಆದರೆ ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ದೊಡ್ಡ ಉಪಕಾರವಾಗುವುದು. ಹಾಡಲಿಷ್ಟಪಡುವವರಿಗೆ ಅನುಕೂಲಿಸುವಂತೆ ಕವನಗಳಿಗೆ ಸ್ವರ ಜೋಡಣೆ ಮಾಡಿಸಿ ಪ್ರಕಟಿಸುವುದು ಆವಶ್ಯಕವೆಂದು ತೋರುತ್ತದೆ. ಈ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಸಾಕಷ್ಟು ಪ್ರಯೋಗ ನಡೆದಿರುವಂತೆ ಕಂಡುಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಪ್ರಯೋಗಾರ್ಥವಾಗಿ ಕೆಲವು ಕವನಗಳನ್ನು ಸ್ವರಪ್ರಸ್ತಾರ ಸಹಿತ ಪ್ರಕಟಿಸಬೇಕೆಂಬ ನನ್ನ ಅಭೀಷ್ಟವನ್ನು ತಿಳಿಸಿದ ಕೂಡಲೆ ನನ್ನ ಮಿತ್ರರಾದ ವೈಣಿಕ ವಿದ್ವಾನ್ ಶ್ರೀ. ಮೈಸೂರು ಎಲ್. ರಾಜಾರಾಯರು ಉತ್ಸಾಹದಿಂದ ಮುಂದೆ ಬಂದು, ಹಾಡಿಕೆಗೆ ಒದಗಿಬರುವಂಥ ಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲವನ್ನು ಆಯ್ದು, ಅವಕ್ಕೆ ಸ್ವರಪ್ರಸ್ತಾರ ಹಾಕಿಕೊಟ್ಟು ನಾನು ಮರೆಯಲಾಗದಂಥ ಉಪಕಾರ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಅವರಿಗೆ ನಾನು ಎಷ್ಟು ಕೃತಜ್ಞನಾಗಿದ್ದರೂ ಸಾಲದು.

ಇಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾಗಿರುವ ಕವನಗಳಲ್ಲಿ ಹಲವು, 'ಪ್ರಬುದ್ಧ ಕರ್ಣಾಟಕ', 'ಜಯಕರ್ನಾಟಕ', 'ಜೀವನ', 'ಕಥಾಂಜಲಿ', 'ಪ್ರಜಾಮತ', 'ಪ್ರಬೋಧಕ', 'ಬೆಳಕು', 'ವಿಚಾರವಾಹಿನಿ', 'ವಿಶ್ವವಾಣಿ', 'ವಿಶ್ವಭಾರತಿ', ಮೈಸೂರು 'ಯೂನಿಯನ್' ಪತ್ರಿಕೆ, 'ಕನ್ನಡ ನುಡಿ', 'ರಂಗಭೂಮಿ'—ಈ ಪತ್ರಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಮೊದಲೇ ಪ್ರಕಟವಾಗಿವೆ. ಈ ಪತ್ರಿಕೆಗಳ ಉಪಕಾರ ದೊಡ್ಡದು.

ಪುಸ್ತಕದ ಪ್ರಕಟನ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ಸತ್ಯಶೋಧನ ಪ್ರಕಟನ ಮಂದಿರದ ಒಡೆಯರು ನೆರವಾಗಿದ್ದಾರೆ; ಅವರಿಗೆ ನನ್ನ ವಂದನೆಗಳು. ಎಂದಿನಂತೆ ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ಅಂದವಾಗಿ ಅಚ್ಚುಮಾಡಿಕೊಟ್ಟಿರುವ ಪರಿಷತ್ತಿನ ಅಚ್ಚುಕೂಟಕ್ಕೂ ನಾನು ಕೃತಜ್ಞ.

ತಾರಣ ಸಂ॥ ವೈಶಾಖ ಶು॥ ೩
(೨೫-೪-೧೯೪೪)
ಬೆಂಗಳೂರು

ರಾಘವ

The Poet is a Nightingale who sits in the dark and sings to cheer its own solitude.

— *Shelley*

ಕವನ ಸೂಚಿ

ಹಕ್ಕಿ ಹಾಡು

ನಾನೊಂದು ಕಿರುಸೊಡರು

ಎಲೆ ದೇವ, ನಾನೊಂದು ಕಿರುಸೊಡರು ಮಾತ್ರ ;
    ಕುಡಿದೀಪವೊಂದೊಳಗೆ ಉರಿಯುತಿಹುದು ;
ಮೆಲುಮೆಲನೆ ಉರಿಯುತಿದೆ, ತೇಜವಿಲ್ಲವೊ ಏನೊ,
    ಮಿಣುಕಾಡುತಿದೆ, ನಂದಿಹೋಗಬಹುದು.

ನಾನೊಂದು ಬಡ ಸೊಡರು, ನನ್ನ ಜೀವವೆ ತೈಲ,
    ನನ್ನ ನುಡಿಯದು ಬತ್ತಿ; – ಆದರೇನು ?
ತಾನುರಿವುದೇ ಸೊಡರು ತೈಲ ಬತ್ತಿಗಳಿದ್ದು
    ನಿನ್ನ ಜ್ಯೋತಿಯ ಕಿಡಿಯು ಸೋಂಕದಿರಲು ?

ದೇವ, ಜ್ಯೋತಿರ್ಮಯನೆ, ನಿರುತ ಹೃದಯದೆ ನೆಲಸಿ
    ಬೆಳಗಿಸೆನ್ನಾತ್ಮವನು ಕೃಪೆಯ ತೋರಿ ;
ಪೂರ್ಣಪ್ರಕಾಶದಿಂದಂದು ಸೊಡರದು ಉರಿದು
    ನಿನ್ನನೇ ಸೇವಿಪುದು ಬೆಳಕ ಬೀರಿ.

ಜೂನ್ ೧೯೩೧]

ನನ್ನ ಮನೆ

ಈ ಕರುನಾಡಿದು ನನ್ನ ಮನೆ
ನನ್ನ ಮನೆ, ಇದು ನನ್ನ ಮನೆ

ನೀಲಗಗನದಾ ಹಂದರ ಹೊದೆದ
ಬಾಂದಳದಂಚನು ಬಳಸಿರುವ
ಅತ್ತ ಇತ್ತ ಮುನ್ನೀರಂಗಣದ
ಸುತ್ತ ಮುತ್ತ ಕುಡುಮಾಲೆ ಸಾಲ್ಗೋಡೆಯು –

ಕಡಲ ಕರೆಯ ತಲೆತೂಗುವ ತೆಂಗು
ಗಾಳಿವಟ್ಟೆಯಲಿ ಒಲೆಯುವ ಕೌಂಗು
ಕರ್-ಪೊನ್ನಿನ ನೆಲ, ಹಚ್ಚ ಹಸುರು ಹೊಲ :
ಚೆಲುವು ಹೊನಲುಹರಿವೀ ಕರುನಾಡಿದು –

ಹೊಂಗೆಯ ತಳಿರ ತೊಂಗಲ ತೋರಣ
ಸೌರಭ ಸೂಸುವ ಮಂದ ಸಮೀರಣ
ಕಲರವ ಕೂ ಕೂ ಕೋಕಿಲ ಗಾನ
ಸರ್ವ ಸುಖದ ಬೀಳ್, ನೆಲೆ, ಈ ನಾಡು

೧೯೩೮]

ಚಿತ್ರಕಲೆಗೆ

ಓ ಚಿತ್ರಕಲೆಯೇ! ನಿನ್ನ ಮಂತ್ರಸ್ಪರ್ಶನದಿಂದ
ವೈವಿಧ್ಯ ವ್ಯತ್ಯಾಸ ಜರೆ ಮರಣಗಳನುಳಿದು
ಕೈವಲ್ಯ ಹೊಂದುವುವು ಜೀವಿಗಳು; ನೀ ಸೋಂಕೆ
ಗೋಚರಿಪುವೆಲ್ಲವೂ ಸತ್ಯ ಸುಂದರವಾಗಿ.
ಪ್ರಾಚೀನದಾಚೆಯಲಿ ಕಾಲಗರ್ಭದೊಳಡಗಿ
ಮರಳಲಾಗದ ಸುಪ್ತ ಚೇತನಂಗಳ ನೀನು
ಹೊರತಂದು, ರೂವಿತ್ತು, ಹಿಂದುಗಾಣದ ನಮ್ಮ
ಲೋಚನಂಗಳಿಗೆ ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕರಿಸಿ ತೋರಿಸುವೆ!
ನಿನ್ನ ರಾಜ್ಯದೊಳೆಲ್ಲು ತುಂಬಿ ಹರಿವುದು ಕಾಂತಿ;
ಚೆಲುವು ಮಾಸದು; ಕಾಲನಿಯಮವನು ಮೀರಿ
ಎಂದೆಂದು ನಲಿಯುವಳು ಪ್ರಕೃತಿ ಕಳೆ ಬೀರಿ.
ಕಣ್ಣುಕಾಣದ ಜನರ ಕೈದೀವಿಗೆಯೆ, ಕಲೆಯೆ!
ಕಳಿಸೆನ್ನ ಹೃದಯ ಮಂದಿರಕೊಂದು ಕಿರಣವನು,
ಅಂಧತನ ಕಳೆ, ತೋರು ನಿನ್ನಯ ರಹಸ್ಯವನು.

ಜೂನ್ ೧೯೩೪]

ವೀಣಾ ವಾಣಿ

ದೇವಿ, ವೀಣಾ ವಾಣಿ, ನಾದ ಸ್ವರೂಪಿಣಿ,
ಸ್ವರರಾಜ್ಯ ಸಮ್ರಾಜ್ಞಿ, ಸಂಗೀತ ಭಾಷಿಣಿ,
ರಾಗ ಲಯ ಭಾವ ಪ್ರಪಂಚ ಪ್ರಕಾಶಿನಿ,
ನಿತ್ಯನೂತನ ಕರ್ಣಪೀಯೂಷ ವರ್ಷಿಣಿ,
ಸಕಲಜನ ಮಾನಸೋಲ್ಲಾಸ ಪ್ರದಾಯಿನಿ,
ಶ್ರೋತೃಹೃದಯಾರವಿಂದಾಕರ ವಿಕಾಸಿನಿ,
ರಸಿಕಜನ ಹೃದಯವನ ಕೇಳೀ ವಿನೋದಿನಿ,
ಭಾವುಕಾಂತಃಕರಣ ಶರಧಿ ಸಂವರ್ಧಿನಿ,—
ಓ ವಿಶ್ವಮೋಹಿನಿ! ಓ ಮಂಜುಘೋಷಿಣಿ!
ಓ ವಾಣಿ ಕರಕಮಲ ಭೃಂಗ ಝುಂಕೃತಿ ವಾಣಿ!
ಮೊರೆಯುತಿರಲಾವಗಂ ನಿನ್ನ ಝೇಂಕಾರಂ,
ಕರ್ನಾಟ ಸಂಸ್ಕೃತಿಗೆ ನೀನಲಂಕಾರಂ;
ನಿನ್ನ ನಾದೋಪಾಸನಾಲಭ್ಯ ಸಂಸ್ಕಾರಂ
ಆತ್ಮಾನುಭವ ಸಿದ್ಧಿಗದುವೆ ಓಂಕಾರಂ!

ಜುಲೈ ೧೯೪೩]

ಶಾರದಾ ನಿಲಯ

ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನೃಪನ ಸಂಕಲ್ಪಮಂ ತಾನಾಂತು
ಮಂತ್ರಿ ವಿಶ್ವೇಶ್ವರಂ ನಿರ್ಮಿಸಿದ ನಿಲಯಂ
ಬೆಳೆದು ಬೆಳೆಯುತಲಿಹುದು, ಹೊಗಳೆ ಭೂವಲಯಂ,
ಜನಕೆ ತಿಳಿವನು ಕೊಡುವ ಹಿರಿಯ ನೋಹಿಯ ನೋಂತು.
ಇದರ ಬಿತ್ತರ ಮೈಮೆ ಗೈಮೆಗಳ ನಾನೆಂತು
ಬಣ್ಣಿಸಲಿ! – ಜ್ಞಾನ ವಿಜ್ಞಾನಗಳಿಗಾಗರಂ,
ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ ಪೌರಸ್ತ್ಯ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಾಗರಂ ;
ಹರಸುತಿಹಳೆಲ್ಲರನು ಶಾರದೆಯೆ ನೆಲೆನಿಂತು.
ಇಲ್ಲಿ ಕೃಷ್ಣನು ನಟ್ಟ ಕನ್ನಡವು ಮರವಾಗಿ
ಹಸುರುಟ್ಟು, ಹೂ ಬಿಡಲು, ತೀಡೆ ಕನ್ನಡ ಗಾಳಿ,
'ಶ್ರೀ'ಕಂಠದಿಂದುಲಿಯೆ ಕಲಕಂಠ ತಾನೊಂದು,
ಸುಗ್ಗಿ ಸಾರಿತು ಎಂದು ನೆರೆದುದು ಪಿಕಾಳಿ!
ಜಯಚಾಮನಾಶ್ರಯದಿ ಕನ್ನಡಕೆ ಜಯವೆಂದು
ಹಾಡುತಿವೆ ಕೋಗಿಲೆಗಳೆಲ್ಲ ಒಕ್ಕೊರಲಾಗಿ.

ಜುಲೈ ೧೯೪೧]

ತಳಿರು

ರವಿ ಮುಳುಗುತಿಹನಲ್ಲಿ ಪಡುಗಡಲಿನಲ್ಲಿ ;
ಸವಿಯ ಸಂಜೆಯ ರಾಗ ಕೇಳುತಿದೆ ಇಲ್ಲಿ ;
ಎತ್ತ ನೋಡಿದರತ್ತ
ಬಿತ್ತರದ ಹೊಂಬೆಳಗು,
ಹೊಮ್ಮಿ ಹರಿ ಹೊನಲಾಗಿ ಹರಿವ ಹೊಂಬೆಳಗು.

ಅರಳಿಮರದೆಳದಳಿರ ನೋಡದೋ ನೋಡು !
ಜರೆಯುತಿಹ, ಮೆರೆಯುತಿಹ, ಕಿರುನಗೆಯ ಬೀಡು !
ಎಳದಳಿರು, ಚೆಂದಳಿರು,
ನಳನಳಿಪ ನಲ್ದಳಿರು ; —
ಹೊಂಬಿಸಿಲೊಳೆಲ್ಲವೂ ಹೊಗರ ಹೊಂದಳಿರು.

ಫಳಫಳನೆ ಹೊಳೆಹೊಳೆದು ಅಂದದಲಿ ಮೆರೆದು
ಎಳಗಾಳಿಗುದುರುತಿಹ ಹಣ್ಣೆಲೆಯ ಜರೆದು
ತೆರತೆರದಿ ನಲಿಯುತಿವೆ,
ಹುರಿದುಂಬಿ ಹಿಗ್ಗುತಿವೆ —
'ಇನ್ನೆಮ್ಮ ರಾಜ್ಯ'ವೆಂದೆನುತ ಹಿಗ್ಗುತಿವೆ.

'ವಿಶ್ವನಿಯಮಕೆ ನಾವು ತಲೆಬಾಗಬೇಕು ;
ನಶ್ವರವು ಜೀವನವು, ಆದರದೆ ಸಾಕು ;
ಕಿರುಬಾಳ ಸವಿಯನ್ನು
ತ್ವರಿತದಲಿ ಹೀರೋಣ,
ಹೀರುತೆಮ್ಮಲ್ಲಿರುವ ಬಲ್ಮೆ ತೋರೋಣ'

ಎಂದೊರೆವ ತಳಿರಿಲ್ಲಿ ಹೆಮ್ಮೆಯನು ಬೀರಿ,
ಅಂದವಾದೆಳತನದ ಸುಗ್ಗಿಯನು ಸಾರಿ,
ಹೊಂಬಿಸಿಲಿನಲಿ ಹೊಳೆದು,
ತಂಬೆಲರಿನಲಿ ತೂಗಿ,
'ತಳಿರ ರಾಜ್ಯ'ವಿದೆಂದು ಕುಣಿಯುತಿವೆ ಬೀಗಿ!

ಏಪ್ರಿಲ್ ೧೯೩೦]

ಪಟವಾಡುತ್ತಿದೆ ನೋಡಲ್ಲಿ!

ನೀಲಿಯ ಬಣ್ಣದ ಗಾಳಿವಟ್ಟೆಯಲಿ
ರೆಕ್ಕೆಯಿಲ್ಲದಿಹ ಹಕ್ಕಿಯ ತೆರದಲಿ
ಒಕ್ಕಡೆ ಅಲುಗದೆ ನಿಂತ ನಿಲುವಿನಲಿ
ಪಟವಾಡುತ್ತಿದೆ ನೋಡಲ್ಲಿ!

ಪಟವಲ್ಲವದು, ಅದು ಪಟವಲ್ಲ—
ಬಾಲರ ಕನಸೊಳು ಸುಳಿಸುಳಿದಾಡುತ
ಮೇಲಕೆ ಚಿಮ್ಮಿದ ಬಯಕೆಯ ಬಿಂಬ!
ಪಟವಾಡುತ್ತಿದೆ ನೋಡಲ್ಲಿ!

ಎಳತನದಲಿ ನಾ ಪಟವಾಡಿಸಿದೆ—
ಸುಳಿದಾಡುತ್ತಿದೆ ಬಗೆಬಾನಿನಲಿ,
ಬೆಳೆಯುವ ಬಾಳಿನ ಬಯಕೆಯ ಬಿಂಬ!
ಪಟದ ಆಟವನು ಕಂಡಿಹೆಯಾ?

ಗಾಳಿಯ ವೇಗವು ಮಿತಿಮೀರಿತು ಬಲು;
ಬೀಳುತಲಿದೆ ಪಟ ಬಾಂದಳದಲ್ಲಿ;
ಏಳುತ ಬೀಳುತ ತೂಗಾಡುತ್ತಿದೆ;—
ಪಟವೇನಾಗುವುದರಿತಿಹೆಯಾ?

ವಿಧಿಯಾಟವು ಬೀಸುವ ಬಿರುಗಾಳಿ;
ಅದರೊಳು ಬಯಕೆಯ ಪಟ ಸಿಲುಕಿಹುದು;—
ಅದು ಮೇಲೇರದೆ? ಬೀಳದಿರುವುದೇ?
ಪಟದಾಟವ ನೀ ಕಂಡಿಹೆಯಾ?

ದಾರಕೆ ಸಡಿಲವ ಬಿಟ್ಟರು, ನೋಡು!
ಭಾರವ ಹಾಕುತ ಗಾಳಿಯ ಮೇಲೆ;
ಏರುತ ಮೇಲಕೆ ಹಕ್ಕಿಯ ಮೀರಿ
ಹಾರುತಲಿದೆ ಪಟ ನೋಡಲ್ಲಿ!

ಜುಲೈ ೧೯೩೦]

ಸ್ವರ್ಣದ್ವೀಪ

ಅಲ್ಲಿ ಅದೋ ಸ್ವರ್ಣದ್ವೀಪ !
ನುಗ್ಗಿ ಹೋಗು ಮುಂದಕೆ !
ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಬಿಸಿಲ ತಾಪ-
ವೆಂದು ನೀನು ಹಿಂದಕೆ
ಸರಿಯಬೇಡ ; ಕಲ್ಲು ಮುಳ್ಳು
ಎಂದು ಹೇಡಿ ಬೆದರಿಸೆ
ಏಕೆ ನಿಲುವೆ ? ಬಿಸುಡು ಪೊಳ್ಳು
ಬೆದರಿಕೆಗಳನಾ ಕಡೆ.

ದಾರಿ ಸವೆಯದೆಂದಿಗೂ
ಎಂಬ ಚಿಂತೆಯೇತಕೆ ?
ಹಾರಿಹೋಗಬೇಕು ಎಂಬ
ತವಕ ತಾಽನೇತಕೆ ?
ನಡೆದು ನಡೆದು ನಡೆಯುತಿರಲು
ಕೊನೆಗೆ ಸಿಕ್ಕದೇ ಗುರಿ ?
ನಿಂತ ತಾಣದಲ್ಲೆ ನಿಂತು
ಗೊಣಗೆ ಹೇಡಿಯೇ ಸರಿ.

ದ್ವೀಪವನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಂಡು
ಕಡಲು ಮೊರೆಯುತಿರುವುದು :
ದಾರಿ ನಡೆದು ಸಾಗಲೇನು ?
ಕಡಲಿನಡ್ಡಿಯಿರುವುದು —
ಎಂದು ಬಂದ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ
ಮರಳಿ ಹೋಗಲೇತಕೆ ?
ಒಂದೆ ಮನದೆ ಧುಽಮ್ಮಿಕ್ಕು :
ಕಡಲದೊಂದು ಕಾಲುವೆ.

ಗೆಲವಿನಲ್ಲಿ ಮನವನಿಟ್ಟು
ಸಾಗಿಹೋಗು ಮುಂದಕೆ ;
ಛಲದ ಬಲವೆ ಹೊಡೆವ ಹುಟ್ಟು,
ಶ್ರದ್ಧೆಯಚಲ ನೌಕೆ.
ವಿಧಿಯ ಗಾಳಿಯೊದಗಿಬರಲು
ಒಳ್ಳಿತಾಯ್ತು ಪಯಣಕೆ ;
ಕಡಲು ಸೆಣಸುತಡ್ಡಬರಲು
ಸಿದ್ಧನಾಗು ಯುದ್ಧಕೆ.

ಬಾಯಿತೆರೆದುಕೊಂಡು ಇಲ್ಲಿ
ಕಡಲು ಮೊರೆಯುತಿರುವುದು ;
ಸ್ವರ್ಣದ್ವೀಪವದೋ ಅಲ್ಲಿ
ನಿನ್ನ ಕರೆಯುತಿರುವುದು !
ದೇವನನ್ನು ಮನದೆ ನೆನೆದು
ಧುಮುಕು ಕಡಲಿನಾಳಕೆ !
ದೇವನೊಲಿಯೆ ಸಾಕು, ಚಣದಿ
ತೇಲಿಬರುವೆ ಮೇಲಕೆ !

೧೯೩೫]

ಬಾಳು ಕುಲುಮೆ

ಹಿರಿಬಾಳೊ ಕಿರಿಬಾಳೊ ಸೊಗಬಾಳೊ ತೆಗೆಬಾಳೊ,
ತನ್ನ ಬಾಳನು ತಾನು ಬದುಕುವುದೆ ಗೆಲುಮೆ ;
ಕೊರಗು ಕುಗ್ಗಿಸೆ ಮನವ ಬಾಳ ಜರೆಯಲದೇಕೆ ?
ಅರಿತು ಬದುಕುವ ಆಳ್ಗೆ ಬಾಳೊಂದು ಕುಲುಮೆ.

ಆಶೆ ತಿದಿಯೊತ್ತು ; ಅದರಿಂ ನಿರಾಶೆಯ ಗಾಳಿ ;
ಹೃದಯ ಕಿಡಿಗೊಳ್ಳೆ ಹೊರಡುವ ಕೊರಗು ಸುಯ್ಲು ;
ತನು ಕಾದು ಕೆಂಪೇರೆ, ಬಾಳ ಸಂಕಷ್ಟಗಳು
ಅದ ತಿದ್ದೆ ಕಮ್ಮಾರ ವಿಧಿ ಹೊಡೆವ ಹೊಯ್ಲು.

ಬಾಳ ಕುಲುಮೆಗೆ ಬಿದ್ದು, ಅದರಿಂದ ಮತ್ತೆದ್ದು
ನಿಂತವನೆ ಹಿರಿಯಾಳು – ವಿಧಿಯವನ ತೊತ್ತು.
ಬಾಳ ಕಾವಿಗೆ ಬೆದರಿ ಬೆನ್ನಿತ್ತರೇನು? ವಿಧಿ
ಬಿಡದು : ಬೀಳ್ವನು ವಿಧಿಯ ಬಾಯ್ಗವನು ತುತ್ತು.

ಜನವರಿ ೧೯೩೭]

ಚಿಟ್ಟೆ

ತೋಟದಲಿದ್ದುವು ಬಗೆಬಗೆ ಹೂಗಳು
　　ತೋಟದ ಚೆಲುವಿನ ಕಣಿಯಾಗಿ ;
ಆಟದ ಬೀಡನು ಒದವಿಸಿ ಚಿಟ್ಟೆಗೆ
　　ನೋಟಕೆ ಮೆರೆಯುತ ಚೆಲುವಾಗಿ.
ಹೂಗೊಯ್ಯಲು ನಾ ತೊಡಗಿರಲು
　　ಆಗೈದಿದುವು ಚಿಟ್ಟೆಗಳು.
ಅಲ್ಲಿಹ ಸುಮಗಳ ಮೇಲಡರುತ್ತ
ಉಲ್ಲಸದಿಂದಲಿ ಹಾರಾಡುತ್ತ
ಹಾರುತ ಹಾರುತ ತೋಟದಲೆಲ್ಲ
ಹೀರುತ ಮಧುವನು ಹೂಗಳಲೆಲ್ಲ
　　　　ಮೆರೆದುವು, ನಲಿದುವು,
　　　　ತೊರೆಯುತ ಸುಮಗಳ
　　ಚಿಮ್ಮುತ ಹಾರಿದುವಲ್ಲಲ್ಲಿ
　　ಹೊಮ್ಮುವ ಹೊಂಬಿಸಿಲೆಡೆಯಲ್ಲಿ.

ಹೂಗೊಯ್ಯುವುದನು ನಾ ಬಿಟ್ಟೆ —
ಬಿಡಿಸಿತು ಅದು ಒಂದೇ ಚಿಟ್ಟೆ! —
　　　　ಕಪ್ಪಲಿ ಬೆರೆಯುತ
　　　　ಒಪ್ಪಿದ ನೀಲಿ ;
ಇರುಳಲಿ ಹೊಳೆಯುವ ತಾರೆಗಳಂದದಿ
　　ಬಿಳುಪಿನ ಚುಕ್ಕಿಗಳು ;
ತಾರಾನಿಕರದ ಮಧ್ಯದಿ ಮೆರೆವ
　　ಚಂದ್ರನ ಚೆಂದದಲಿ
　　ತೊಳಗುವ ಹಳದಿಯ ಸೊನ್ನೆಗಳು,
　　ಹೊನ್ನಿನ ಸೊನ್ನೆಗಳು.—

ಹಾರುತ ಹಾರುತ ಬಂದಿತು ಮುಂದೆ
ಸೆಳೆಯುತಲೆನ್ನಯ ಮನವನ್ನೊಂದೆ.
ಕೆಂಪಿನ ಕುಸುಮವ ಕಂಡದು ಎರಗೆ
ಕುಸುಮವು ಬಾಗಿತು ಭಾರದಿ ತಿರೆಗೆ.
ಒಡನೆಯೆ ಹಾರಿತು ನಿಲ್ಲದೆಯೆ,
ಕುಸುಮದ ಕಪ್ಪವ ಕೊಳ್ಳದೆಯೆ.
ಎನ್ನಯ ನೋಟವು ಅದ ಬಿಗಿದಿರಲು
ಕುಣಿಕುಣಿದಾಡಿತು ಎಲ್ಲೆಲ್ಲು.

—ಏನೆಲೆ ಚಿತ್ರದ ಚಿಟ್ಟೆಯೆ, ನೀನು
ಹಾರುತ ಹಾರುತ ಕುಣಿಕುಣಿದು,
ಕುಣಿಸುವೆ ಎನ್ನಯ ಹೃದಯವನು !
ಹೂವಿನ ಹಸರವೆ ನಿನ್ನಯ ಲೋಕವೆ ?
ಅವುಗಳ ನೇಹವೆ ನಿನಗದು ನಾಕವೆ ?
ಕುಸುಮದ ಜೊತೆಯಲಿ ನಿನ್ನನ್ನು
ಸೃಜಿಸಿದನೇನೋ ವಿಧಿ ತಾನು !
ಹೂವಿಗೆ ಎರಗುತ ರಸವನು ಹೀರಿ,
ಅಲುಗದೆ, ಚಿತ್ರಿಸಿದಂತಿರೆ ತೋರಿ,
ಸುಮಗಳ ಜೊತೆಯಲಿ ಸುಮವಾಗಿ
ಮೆರೆಯುವೆ ಚೆಲುವಿನ ಬೀಡಾಗಿ.
ಕಾಣುವೆ ಹಾರುವ ಸುಮದಂತೆ
ಹಾರಲು ತೊಡಗಲು ಮೊದಲಂತೆ.
ನಿನ್ನಯ ಬಾಳೋ ಬಲು ಕಿರಿದು,
ನಿನ್ನಯ ಸೊಗಮಾದರೆ ಹಿರಿದು.
ಹೂವಿನ ಬಾಳನು ಹೊಂದಿರುವೆ,
ನೀನದರಲಿ ಬಲು ತಣಿದಿರುವೆ.

ಎನ್ನೀ ಬಾಳನು ತೆಗೆದುಕೊ ; ನಿನ್ನ
ಕಿರಿಬಾಳನು ಕೊಡು, ಎನಗದು ಚಿನ್ನ !
ಎನ್ನಯ ಮಾತನು ಕೇಳುವೆಯ ?
ಹೊನ್ನಿನ ಬಾಳನು ನೀಗುವೆಯ ?
ಏನೆಲೆ ಚಿಟ್ಟೆ,
ಎನ್ನನು ಬಿಟ್ಟೆ !—
ನಲಿಯುತ ನಲಿಯುತ ತೋಟದಲಿ
ಸುಮವಾದೆಯೊ ನೀ ಮಾಯದಲಿ ?

ಜನವರಿ ೧೯೩೦]

ದಾಳಿಂಬೆ ಹೂ

ತಂಗಿಯು ದಾಳಿಂಬದ ಹೂ ಕೇಳಲು
ಮರದಡಿ ಸೇರಿದೆನದಕಾಗಿ ;
ಆದರು ಮನವೇ ಬಾರದು ಕೀಳಲು,
ನಿಂತೆನು ಹೂವಿಗೆ ಮನವೋಗಿ :
ನೋಡಲು ಗಿಡವೆಲ್ಲಾ ಕಡುಗೆಂಪು !
ಹಾಡುವ ಹಕ್ಕಿಯ ಬೀಡಿನ ಪೆಂಪು !

ಪಡುವಲ ದಿಕ್ಕಲಿ ಸಂಜೆಯ ರಾಗ,
ದೆಸೆದೆಸೆಯಲಿ ತುಸ ನಸುಗೆಂಪು :
ದಾಳಿಂಬದ ಹೂ ನೋಡಿರಿ ಆಗ—
ಸೇರಿ ಕೆಂಪಿನಲಿ ಬಲು ಸೊಂಪು !
ನೋಡುತ ನಿಂತಿರೆ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಹಬ್ಬ !
ಮೂಡುವುದೆದೆಯಲಿ ಆಗಲೆ ಕಬ್ಬ !

ರಮಣಿಯ ತುಟಿಯನು ಹವಳಕೆ ಹೋಲಿಸಿ
ಕವಿಗಳು ಮರೆತರು ಈ ಸುಮವ ;
ದಾಳಿಂಬದ ಹೂವಿನ ಹೊಸ ಅರಳಲಿ
ಕಾಣರೆ ಕವಿಗಳು ಕಿರುನಗೆಯ ?
ಅದರಿಂ ಕುಂದೇನಾಯಿತು ಸುಮಕೆ ?
ಅದರ ಚೆಲುವು ಕಾಣದೆ ಜಗಕೆ ?

ನೋಡುತ ನೋಡುತ ಹೂವಿನ ಚೆಲುವನು
ತಂಗಿಯು ಕೇಳಿದುದನೆ ಮರೆತೆ ;
ಓಡುತ ಬಂದಳು, ಹಿಡಿದಳು ಕೈಯನು,
ಮೇಲೆ ನೋಡಿದಳು – ಅದನರಿತೆ.
ಹೂವನು ಕೀಳಲು ಮನವೇ ಬಾರದು—
ಅರಿಯದ ಹುಡುಗಿಯ ಬಯಕೆಯು ತೀರದು.

ಸುಮ್ಮನಿಬ್ಬರೂ ನಿಂತಿರೆ ನುಡಿಯದೆ
ಉದುರಿತು ಕೆಳಗಡೆ ಹೂವೊಂದು ;
ಇಬ್ಬರ ಮೊಗವೂ ಅರಳಲು– ನುಡಿಯದೆ
ಸಂತಸಗೊಂಡೆವು ನಾವಂದು !
ಎನ್ನಯ ತಂಗಿಯ ಆ ನಗೆಮುಗುಳು
ದಾಳಿಂಬದ ಹೂವಿನ ಹೊಸ ಅರಳು !

ಛಂಗನೆ ತಂಗಿಯು ಹಾರಿದಳೋಡುತ ;
ಸುಮ್ಮನೆ ನಿಂತೆನು ಮೌನದಲಿ.
ಹುಡುಗಿಯು ಬಯಸಲು ಹೂವನು ಮೆಚ್ಚುತ,
ತಾನೇ ಉದುರಿತು ಹರುಷದಲಿ !
ಎಳ ಹೃದಯದ ಮೆಚ್ಚೇ ಮೆಚ್ಚು !
ನಮ್ಮಯ ಕವಿತೆಗಳೆಲ್ಲಾ ಪೆಚ್ಚು !

ಅಕ್ಟೋಬರ್ ೧೯೩೦]

ತುಂಬಿ

ಉಲ್ಲಸದಿಂದಿಹೆ ಎಲೆ ಮರಿದುಂಬಿ
ಮಧುಪಾನದೆ ನೀ ಹುರಿದುಂಬಿ!
ಪಾನಭೋಗದೊಳು ನೀ ಮೈಮರೆತೆ;
ನ್ಯಾಯವೆ: ನಿನಗೇತರ ಕೊರತೆ?

ನಿನಗೆಂದೆಂದಿಗು ಹೂವಿನ ನೇಹ:
ಹೂವಿನೆಸಳ ಹೊಡೆ ನಿನ್ನಯ ಗೇಹ,
ಹೂವೇ ಹಾಸಿಗೆ, ಹೂವೇ ಒಸಗೆ,
ಹೂವಿಗು ನಿನಗೂ ನಲ್‌ಬೆಸುಗೆ.
ಹೂವಿನ ಸಾರವ ಹೀರಿದರೇನು?
ಹಂಚುವೆ ಲೋಕಕೆ ಸವಿಜೇನು.
ಮಧುಪನಾಗಿ ಮಧುಪಾನವ ಮಾಡಿ
ಮಧುಕರನೆನಿಸಿಹೆ ಮಧುವನು ನೀಡಿ.
ತ್ಯಾಗ ಭೋಗಗಳ ಸಮರಸ ಜೀವನ
ನಿನ್ನ ಕೂಡಿ, ತೊರೆಯಿತು ಮಾನವನ.
ಮಧುರ, ಮಧುರ, ಬಾಳುವೆ ನಿನ್ನ!
ಅದು ದೊರೆಯಲು, ಏತಕೆ ಬನ್ನ?

ಉಲ್ಲಸದಿಂದಿಹೆ ಎಲೆ ಮರಿದುಂಬಿ
ಮಧುಪಾನದೆ ನೀ ಹುರಿದುಂಬಿ!
ನಿನ್ನಯ ಬಾಳುವೆ ತುಳುಕಿತು ತುಂಬಿ
ಜೇನೆನ್ನಿಸಿ: ಧನ್ಯನೊ, ತುಂಬಿ!

೧೯೨೯]

ಹೆಸರರಿಯದೊಂದು ಹಕ್ಕಿಗೆ

ದಾಳಿಂಬೆ ಮರವನೇರಿ
ಕಪ್ಪು-ಬಿಳುಪು ಮೈಯ ತೋರಿ
ಹಿತ್ತಿಲಲ್ಲಿ ಇಂಪು ಬೀರಿ
ಹಾಡುತಿರುವ ಹಕ್ಕಿಯೆ,
ನಿನ್ನ ಹೆಸರನರಿಯೆ ನಾನು ; —
ಆದರಾದ ಕೊರತೆಯೇನು ?
ಚಿರಪರಿಚಿತನೆನಗೆ ನೀನು —
ಇನ್ನು ಹೆಸರದೇತಕೆ ?

ಶಾಲೆ ಮುಗಿಯೆ ಮನೆಗೆ ಬಂದು
ಮರದ ಅಡಿಯಲಿಲ್ಲಿ ನಿಂದು
ಹೊತ್ತುಕಳೆಯುತಿರಲು ಅಂದು
ಬಗೆಯ ಬಯಲೊಳಲೆಯುತ,
ಇಲ್ಲಿಗೆಂದೊ ಒಮ್ಮೆ ಸುಳಿದು
ಎನ್ನ ಗಮನವನ್ನು ಸೆಳೆದು
ಎನ್ನ ಬೇಸರನ್ನು ಕಳೆದು
ಮತ್ತೆ ಮಾಯವಾಗುವೆ.

ನಿನಗೆ ನವಿಲ ಬೆಡಗದಿಲ್ಲ,
ಗಿಣಿಯ ಅಂದಚೆಂದವಿಲ್ಲ,
ಕೋಗಿಲೆಯಾ ಕಂಠವಿಲ್ಲ
ಕವಿಗಣವನು ಸೆಳೆಯಲು ;
ನೀನು ಕರಿಯ ಕಿರಿಯ ಹಕ್ಕಿ,
ಹೆಸರನರಿಯದಿರುವ ಹಕ್ಕಿ ;

ಆದರೆಂತು ಗಾನವುಕ್ಕಿ,
ಎನ್ನ ಮನವ ಸೆಳೆದಿಹೆ!

ಅತ್ತ ರವಿಯು ಮುಳುಗುತಿಹನು,
ಇತ್ತ ಶಶಿಯು ತೊಳಗುತಿಹನು;
ಎತ್ತಲುಂ ಮೊಳಗುತಿಹುದು
ಗಾನ ಸಂಮೇಳನ.
ಆದರ ಬೆಡಗನೆಲ್ಲ ಮರೆಸಿ
ಹರ್ಷಲಹರಿಯನ್ನು ಹರಿಸಿ
ಎಂತು ಹೃದಯಕೊಪ್ಪುತಿಹುದು
ನಿನ್ನ ಕಿರಿಯ ಗಾಯನ!

ನಿನ್ನನಾರು ಮೆಚ್ಚರೆಂದು
ನಿನ್ನ ಹಾಡ ಕೇಳರೆಂದು
ಖಿನ್ನನಾಗಬೇಡವಿಂದು—
ಕೇಳಿದೆನ್ನ ಕೋರಿಕೆ:
ನೀನು ಎನ್ನ ಮುದ್ದುಹಕ್ಕಿ,
ಎನ್ನ ಬಯಕೆ ಬಾನ ಚುಕ್ಕಿ!
ನಿನ್ನ ನೆನಪಿಗಾಗಿದೆನ್ನ
ಕಿರಿಯ ಕವನ ಕಾಣಿಕೆ.

ನೊವೆಂಬರ್ ೧೯೩೧]

ನೆರೆಯ ಮನೆಯಂಗಳದ ಮಲ್ಲಿಕಾ ಕುಸುಮ

ನೆರೆಯ ಮನೆಯಂಗಳದ ಮಲ್ಲಿಕಾ ಕುಸುಮವದು ;
ಅದ ಕೊಯ್ದು ಪಿಡಿಯಲೇಕೆಳಸುತಿರುವೆ ?
ಇದೊ, ವಸಂತದ ಗಾಳಿ ಅದರ ಕಂಪನು ಕೊಂಡು
ತಂದೀಯುತಿದೆ ; ಏಕೆ ಹೂವ ಬಯಕೆ ?

ಏಪ್ರಿಲ್ ೧೯೪೦]

ಸಂಧ್ಯಾಸಮಯ ಸಮೀರಣ

ಸಂಧ್ಯಾಸಮಯ ಸಮೀರಣ
ಗಂಧಾನ್ವಿತ ಮೃದುಚರಣ
    ಹುಡುಕುವೆ ಯಾರನ್ ?
ಅಲ್ಲಲ್ಲಿಯೆ ನಿಲ್ಲುತ, ಬಲು
ಮೆಲ್ಲನೆ ನಡೆಯುತ, ಸುತ್ತಲು
    ಹುಡುಕುವೆ ಯಾರನ್ ?

ಸುಂದರ ಸುಮುಗಳ ಚುಂಬಿಪೆ,
ಲತೆಗಳ ಕಚಗುಳಿಯಿಡುವೆ—
    ಏನಿದು ಆಟಂ !
ನಲ್ಲಳ ನೀನ್ ಮರೆತೆಯೊ ಏನ್ ?
ಎಲ್ಲರ ಬಳಿ ಸುಳಿಯುವೆ ನೀನ್—
    ಏನಿದು ಬೇಟಂ !

ಡಿಸೆಂಬರ್ ೧೯೩೬]

ಜಗಳ

ಗುಲಾಬಿಯೆಂದಿತು: 'ಏನೆಲೆ ಸಂಪಗೆ
ನೀನತಿ ಬೀಗಿಹೆ ನಿನ್ನಯ ಕಂಪಿಗೆ?
ನಿನ್ನಯ ಕಂಪನು ನಾ ನೆರೆ ಬಲ್ಲೆ;
ನಿನ್ನತಿ ಕಂಪನು ಎಂದಿಗು ಒಲ್ಲೆ.'

ಕೆಂಡ ಸಂಪಗೆಯು ಅದು ಮೊದಲೆ—
ಕೆಂಡ ಕೋಪವೆನ್ನಲು ಮಿಗಿಲೆ!
ಗರಿಗಳ ಕೆದರುತ, ಕಂಪನು ಬೀರುತ,
ಇಂತೆಂದಿತು ಅದು ಕೋಪವ ಕಾರುತ:
'ಏನು, ಗುಲಾಬಿ! ಮುಳ್ಳಿನ ನಡುವೆ
ಏತಕೆ ಕೊರಗುತ ಸುಮ್ಮನೆ ಕೆಡುವೆ?
ಯಾರೋ ಒಬ್ಬರು ನಿನ್ನನು ಮುಡಿದರೆ
ನಿನ್ನನೆಲ್ಲರೂ ಭೂಷಿಪರೆ?
ದಂಡೆಗೆ ಸೇರದೆ ಮಲ್ಲಿಗೆಯೊಡನೆ
ಏತಕೆ ಜಂಭವೊ ನಿನಗೆನ್ನೊಡನೆ?
ಗುಲಾಬಿ ಹೇಳು,
ಯಾರತಿ ಕೀಳು?'

ಕೇಳುತ ಮಲ್ಲಿಗೆಯೀ ಮಾತನ್ನು
ನುಡಿಯಿತು ವಹಿಸುತ ಸಂಪಗೆಯನ್ನು:
'ಕೇಳು, ಗುಲಾಬಿ: ಇಬ್ಬರ ಮುಂದೆ
ವಾದ ಹೂಡುವೆಯ ನೀನೊಂದೆ?
ಯಾರನ್ನಾದರು ನೆರವಿಗೆ ಕರೆದು
ಬಳಿಕ ಬಲ್ಮೆಯನು ತೋರಿಸು ಮೆರೆದು.'

ಗುಲಾಬಿ ಯೋಚಿಸಿ ಯೋಚಿಸಿ ಕೊನೆಗೆ
ಕಮಲವ ಕರೆಯಿತು ವಾದದ ನೆರವಿಗೆ.
ಬೆಡಗನು ತೋರುತ
ನುಡಿಯಿತು ನೀರಜ:
'ನೀರನು ಬಿಟ್ಟಿರಲಾರೆನು ನಾನು;
ಆದರು ಮಾತಾಡಲು ಏನು?
ರಮಣಿಯ ಕೆನ್ನೆ ಗುಲಾಬಿಯ ಬಣ್ಣ;
ಅವಳ ವದನವೋ ಹೋಲುವುದೆನ್ನ.
ಇಂತತಿ ಚೆಲುವಾಗಿಹ ಎಮ್ಮಿಬ್ಬರ
ಚೆಲುವೇ ಕಬ್ಬವು ಕಬ್ಬಿಗರ!'

ನಕ್ಕು ನಕ್ಕು ಸಾಕಾಯಿತು ಸಂಪಗೆ;
ನಗುವನು ತಡೆಯದೆ ಉದುರಿತು ಮಲ್ಲಿಗೆ.
ಇದೇ ಸಮಯವೆಂ-
ದೆಂದಿತು ಗುಲಾಬಿ:
'ಇನ್ನಾದರು ನೀ ನೋಡೆಲೆ ಸಂಪಗೆ,
ಮಲ್ಲಿಗೆಯುದುರಿತು ಬಾಡುತ ಭೂಮಿಗೆ.
ನಿನ್ನೀ ಗೆಳತಿಯ ಬಲವನು ನೋಡು,
ನನ್ನಾ ಗೆಳತಿಯ ಬಲವನು ನೋಡು!'

ಸಂಪಗೆಯಿನಿತೂ ಕುಗ್ಗಲೆ ಇಲ್ಲ;
ಮಿತಿಮೀರಿಸಿತು ತನ್ನಾ ಸೊಲ್ಲ:
'ನನಗೇನ್ ಗೆಳತಿಯರಿಲ್ಲದ ಕೊರತೆ?
ಜಾಜಿಯ ಹೆಸರನು ಮುನ್ನವೆ ಮರೆತೆ.'

ಇಂತಾ ಜಗಳವು ಸಾಗುತಿರೆ
ಕಮಲ ಗುಲಾಬಿಗಳ್ ಸೋಲುತಿರೆ

ಮಧುಪಗಳೈದುತಲೊಟ್ಟಿಗೆ ಅಂದು
ಕಮಲವ ಹೊಕ್ಕವು ಬಂಡುಣಲೆಂದು ;
ಬಂದಳು ಆಮೇಲೊಬ್ಬಳು ತರುಣಿ,
ಕೊಯ್ದಳು ಗುಲಾಬಿಯನು, ನಿಷ್ಕರುಣಿ !

ಏನಾದರು ಆಗಲಿ, ಇಂತು
ತೀರಿತು ಜಗಳ ಕೊನೆಗಂತೂ !

ಜನವರಿ ೧೯೩೦]

ಕಂಠ - ಚೆಲುವು

ಕೋಗಿಲೆಗಳೆಲ್ಲ ಬಲು ಇಂಪಾಗಿ ಹಾಡುವುವು —
ಹಾಡದಿಹ ಕೋಗಿಲೆಯು ಇಲ್ಲದಿರಬಹುದೆ ?
ತರುಣಿಯರು ಹಲವರಿಂಪಾಗಿ ಹಾಡುವರು, ದಿಟ —
ಹಲಮಂದಿ ಹಾಡಲಾರದವರುಂಟು !

ಗಿಣಿಗಳೆಲ್ಲವು ನೋಟಕಂದವಾಗಿಹವು —
ಅಂದವಿಲ್ಲದ ಗಿಣಿಯು ಒಂದು ಇಹುದೆ ?
ತರುಣಿಯರು ಹಲಮಂದಿ ಚೆಲುವೆಯರು, ದಿಟವೆ —
ಅಂದವಿಲ್ಲದ ಸುಂದರಿಯರೆ ಹೆಚ್ಚು !

ಕೋಗಿಲೆಯು ಹಾಡುವುದು ; ಆದರದು ಕಪ್ಪಂತೆ.—
(ಇದ ನಾನು ಸರಿಯಾಗಿ ಕಂಡರಿಯೆನು).
ಸೋಗೆ ನವಿಲಿನ ಕುಣಿತದಾ ನೋಟ ಬಲು ಚೆಂದ ;
ಆದರದು ಹಾಡುವುದೆ ? – ನಾನರಿಯೆನು.

ಚೆಲುವಿರುವ ತರುಣಿಯರಿಗಿಂಪುದಸಿಯಿಲ್ಲ ;
ಕಂಠವಿಹ ಕೋಮಲೆಗೆ ಅಂದವಿಲ್ಲ !
ಕಂಠ ಚೆಲುವುಗಳೆರಡು ಬೇಕೆಂದರಿಲ್ಲ !
ಒಂದೆ ಎಡೆಯಲ್ಲಿಹವು – ಇಂದ್ರಭವನದಲಿ !

೧೯೩೦]

ಕಾಣದ ಕೋಗಿಲೆಗೆ

ಎಲ್ಲೋ ಮರದಲಿ ಕುಳಿತಿರುವೆ,
ಉಲ್ಲಸದಿಂದಲಿ ಉಲಿಯುತಿಹೆ!
ಎಲ್ಲರ ಕಣ್ಮರೆಯಾಗಿರುವೆ,
ಎಲ್ಲರ ಮನವನು ಸೆಳೆಯುತಿಹೆ!

ಹುಡುಗರು ಶಾಲೆಗೆ ಹೋಗುವ ಮುನ್ನ
ಹುಡುಕುವರೆಲ್ಲರು ನೋಡಲು ನಿನ್ನ.
ಕವಿಗಳು ನಿನ್ನನು ನೋಡಲು ಬಯಸಿ
ಕರೆವರು ನಲ್ಗವಿತೆಯ ಬೀಸಿ!

ಎಲ್ಲರ ಹೃದಯದೊಳಾಸೆಯ ಬಿತ್ತುವೆ,
ಕಲ್ಲೆದೆಯನು ಸಹ ಕರಗಿಸುವೆ!
ಲೋಕದ ಚೆಲುವನು ಹಾಡಲು ನಿನಗೆ
ನಾಕದ ವಾಣಿಯ ವಿಧಿಯಿತ್ತಿಹನು!

ನನಗೂ ನಿನ್ನನು ನೋಡುವ ಬಯಕೆ:
ವನವನೆ ಹುಡುಕಿದೆನದಕಾಗಿ.
ಯಾರಿಗು ಕಾಣದೆ ಕೂಗುವೆ ಅವಿತು:
ತೋರೆಯ ಮೊಗವನು ನನಗಾಗಿ?

ಇಂತಿರೆ ನಿನ್ನಯ ಗಾನವೆ ಸಾಲದೆ
ಸಂತಸ ಸುಗ್ಗಿಯ ಸಾರಲ್ಕೆ?
ಇನಿದನಿ ಇಂಪನು ಬೀರುತಲಿರಲು
ನನಗಿನ್ನೂ ನೋಡುವ ಬಯಕೆ!

ಬಯಕೆಯು ತೀರಿದ ಹರುಷಕಿಂತಲೂ
ಬಯಕೆಯಿರುವ ಹರುಷವೆ ಹೆಚ್ಚು :
ಸಂತತ ನಿನ್ನಯ ಸವಿದನಿಯೊಂದಿರೆ
ನಿನ್ನ ಕಾಣುವಾಸೆಯು ಹುಚ್ಚು !

ಜೂನ್ ೧೯೩೦]

ಮಡಿದ ಚಿಟ್ಟೆಯೊಂದನ್ನು ಕುರಿತು

ಬಿಸಿಲಿನಲಿ ಬೆಂದೆಯೋ, ಯಾರಿಂದ ನೊಂದೆಯೋ,
ಮಡಿದು ಬಿದ್ದುರುಳಿರುವೆ ನೆಲದ ಮೇಲೆ;
ಕುಸುಮಗಳ ಮೃದುತಲ್ಪದಲಿ ಮಲಗುತಿಹ ನಿನಗೆ
ಹುಡಿಮಣ್ಣು ಹಾಸುಗೆಯೆ, ಈ ಗತಿಯೆ, ಕೊನೆಗೆ?

ಸಂಪಗೆಯ ತಿಳಿಹಳದಿ; ಕೆಂಬವಳದೆಳಗೆಂಪು;
ಮೃದುವಾದ ಮಲ್ಲಿಗೆಯ ಹಾಲುಬಿಳುಪು;—
ಇವುಗಳಿಂದೆಸೆಯುತಿಹ ಚಲಿಸದೀ ರೆಕ್ಕೆಗಳು
ನಿನ್ನ ಬದುಕಿನಲಂದು ಎನಿತು ಸೊಗಸೊ!

ಅಂದು ನಿನ್ನಯ ಬೀಡು ಅಲರು ತರು ಲತೆಗಳಲಿ,
ಇಂದು ನಿನ್ನಯ ಬೀಡು ವಿಶ್ವದಲ್ಲಿ!
ಅಂದು ನಿನ್ನಯ ನೆಲೆಯದೆಲ್ಲೊ ಕಾಣದ ಮೂಲೆ,
ನಿನ್ನ ನೆಲೆಯಿಂದೆನ್ನ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ!

ಅಂದು ನೀ ಹಾರುತಿರೆ ಮುಳುಗೇಳುತಲ್ಲಲ್ಲಿ
ಸೌಂದರ್ಯಸಾಗರದ ತೆರೆ ಸುಳಿಯಿತು;
ನೀನಳಿದೆ– ಹಿಂದೆಯೇ ಬಹುದು ತೆರೆಗಳ ಮಾಲೆ;
ಆದರಾ ಒಂದು ತೆರೆ ಸುಳಿದಳಿಯಿತು.

ನಿತ್ಯಸೌಂದರ್ಯಸಾಗರದೊಳಲೆಗಳ ಮಾಲೆ
ನಿತ್ಯವೂ ಸುಳಿದಳಿವುದಿದೆ ಸೃಷ್ಟಿ-ಲಯ ಲೀಲೆ!
ಆ ಮಹಾಸಾಗರದೊಳಲೆಗಳಿಗೆ ಹುಟ್ಟು,
ಅವುಗಳೈಕ್ಯವು ಕೊನೆಯಲಲ್ಲಿ– ಇದೆ ಗುಟ್ಟು!

ಕೂಗು ಕೂಗು ಕೋಗಿಲೆ

ಕೋಗಿಲೆ! ಕೋಗಿಲೆ!
ಕೂಗು ಕೂಗು ಕೂಗೆಲೆ!
ಚೈತ್ರವಧುವ ದೂತನೇನು?
ಅವಳ ಹೃದಯವೇ ನೀನು!
ಅವಳ ಹರುಷದಲ್ಲಿ ಹಿಗ್ಗಿ
ಅವಳ ಕೊರಗಿನಲ್ಲಿ ಕುಗ್ಗಿ
ಅವಳ ಜೀವವಾಣಿಯಾಗಿ
ಬಾಳುತಿರುವೆ, ಗಾನಯೋಗಿ!

ಹೊಸತು ವರುಷದಾದಿಯಿಂದು:
ಕಾಲಚಕ್ರದುರುಳಿದೊಂದು.—
ಕಾಲದೊಡನೆ ಚರಿಸುತಿದೆ ಅ-
ನಂತವಾಗಿ ನಿನ್ನ ವಾಣಿ!
ಮಾಗಿಯೊಮ್ಮೆ ಬರುವುದು,
ನಿನಗೆ ಮೌನ ತರುವುದು.
ಆದರಿಂದು ಸುಗ್ಗಿವೆಣ್ಣು
ಸಾರುತಿಹಳು, ಎನಿತು ಚೆನ್ನು!
ಹರುಕು ಚಿಂದಿಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು
ಹೊಸತು ಹಸುರು ಸೀರೆಯುಟ್ಟು
ಹೂವು ಮುಡಿದು
ನೆಗೆದು ಕುಣಿದು
ಜಗಕೆ ಸೊಗವ ಬೀರಲೆಂದು
ಸುಳಿಯುತಿರುವಳು,
ಖಗಕೆ ರಾಗ ಕಲಿಸು ಎಂದು
ನಿನ್ನ ಕರೆವಳು.

ಕೂಗು ಕೂಗು, ಕೋಗಿಲೆ !
ಎನಗು ರಾಗ ಕಲಿಸೆಲೆ !

ನೀನು ಅವಳ ಪ್ರೇಮ ಪುತ್ರ :
ಇಲ್ಲದೆ ನೀನೆಲ್ಲಿ ಚೈತ್ರ !
ಎಲ್ಲ ಜನರ ಪ್ರೇಮಪಾತ್ರ !
ಕವಿಗಳಿಗೋ ಪರಮ ಮಿತ್ರ !
ನೀನು ಕೂಗುತಿರಲು, ಒಡನೆ
    ನಾನು ಕುಣಿಯುವೆ !
ಹೇ ! ವಿಶ್ವಹೃದಯ ವಾಣಿ,
    ನಿನಗೆ ಮಣಿಯುವೆ !

ನಿನ್ನ ಕೂಗ ಕೇಳಿ ತಣಿಯೆ,
ನಿನ್ನ ಹಾಡ ಹಾಡಿ ದಣಿಯೆ !
ಕೂಗು, ಕೂಗು, ಎನ್ನ ಕೂಗು :
ಕೂಗು ಕೂಗು ಸಂತತಂ !
ಎನ್ನ ಹರುಷದಲ್ಲಿ ಕೂಗಿ
    ಹರುಷ ಹೆಚ್ಚಿಸು ;
ಎನ್ನ ಕೊರಗಿನಲ್ಲಿ ಕೂಗಿ
    ಕೊರಗು ಮುಚ್ಚಿಸು ;
ನೆಚ್ಚು ನಟ್ಟು, ಕೆಚ್ಚು ಕೊಟ್ಟು,
    ಜಡತೆ ತೊಲಗಿಸು ;
ಎನ್ನ ಬಾಳು ಮುಡಿಯೆ, ಕೊನೆಗೆ
    ಹಾಡಿ ಮಲಗಿಸು.

೧೯೩೬]

ಮಳೆ ಮುಗಿದಿದೆ!

ಮಳೆ ಮುಗಿದಿದೆ, ಕೊಳೆ ತೆಗೆದಿದೆ,
ಆಗಸವನು ನೋಡು!
ಕಳೆಯೇರಿದೆ ಜಗಮೊಗದಲಿ—
ನೆರೆ ಹರುಷದ ಬೀಡು!
ಅಳಲನು ಬಿಡು, ಗೆಲವನು ತೊಡು,
ನೀ ನಲಿನಲಿದಾಡು!
— ಇಂತೊರೆಯುತ್ತಿದೆ, ಆಲಿಸು,
ಅದೊ ಕೋಗಿಲೆ ಹಾಡು!
ಸಂತಸ ಸಂದೇಶವದು,
ಆ ಕೋಗಿಲೆ ಹಾಡು:
ಅಂತೊರೆಯಲು ತೊಡಗಿರುವುದು
ಎಸ್ಳಿ ಬಡ ಹಾಡು.

ಮಳೆ ಮುಗಿದಿದೆ, ಕೊಳೆ ತೆಗೆದಿದೆ,
ಆಗಸವನು ನೋಡು!
ಕಳೆಯೇರಿದೆ ಜಗಮೊಗದಲಿ—
ನೆರೆ ಹರುಷದ ಬೀಡು!

ಹೊಸ ಪರಿಯಲಿ ಹಸುರುಡುಗೆಯ
ತಳೆದಿಹಳಿಳೆ ರಮಣಿ;
ಕುಸುಮಗಳವು ನಸುನಗುತಿವೆ—
ನೆರೆ ಸೌಂದರರದ ಕಣಿ!

ಹೊಂಬಿಸಿಲಿನ ಹೊನಲಿಳೆಯನು
ಮುಳುಗಿಸಿ ಹರಿಯುತಿದೆ;

ತುಂಬಿದ ಹೃದಯದ ಹರುಷವು
ಅದರೊಳು ಬೆರೆಯುತಿದೆ.

ಹೊಂಬಿಸಿಲೊಳು ನಲಿದಾಡುತ
ಹಾರುತಲಿದೆ ಚಿಟ್ಟೆ ;
ಅಂತೆಯೆ ನಾ ಹಾರುವೆನೆ ? —
ಗರಿಯಿಲ್ಲದೆ ಕೆಟ್ಟೆ !

ಎಳತನದಲಿ ಸುಳಿದಾಡುವ
ಹೊಸ ಬಯಕೆಗಳಂತೆ ;
ಬಗೆಬಾನಲಿ ಒಗೆಯುವ ಸೊಗ
ಸವಿಗನಸುಗಳಂತೆ ;

ತಿಳಿಗೊಳದಲಿ ಅಲೆದಾಡುವ
ಬಿಳಿ ಹಂಸಗಳಂತೆ ;
ಕವಿ ಹೃದಯದಿ ಮೊಳೆತೇಳುವ
ನಲ್ ಭಾವಗಳಂತೆ ;

ನೀಲಿಯ ನಭದಲಿ ಮೆರೆಯುತ
ಬಿಳಿಮುಗಿಲಿನ ಮಾಲೆ
ತೇಲಾಡುತ ಕಾಲಿಡುತಿವೆ —
ಏನವುಗಳ ಲೀಲೆ !

ಇಂತೊರೆಯುತ ಮುಗಿಲುಗಳವು
ಮರೆಯಾಗುವುವೀಗ :
‘ ಸಂತಸಗಡಲಿಂಗುವ ಮೊದ-
ಲದ ಕುಡಿಯಿರಿ ಬೇಗ ! ’

ಮಳೆ ಮುಗಿದಿದೆ, ಕೊಳೆ ತೆಗೆದಿದೆ,
ಆಗಸವನು ನೋಡು !
ಕಳೆಯೇರಿದೆ ಜಗಮೊಗದಲಿ---
ನೀ ನಲಿನಲಿದಾಡು !

ಜುಲೈ ೧೯೩೧]

ಹೂ ಬಿಸಿಲು

ಇಳೆ ನಿದ್ದೆಯ ಮುಸುಕನು ತಾನ್
ನಸು ನಸು ತೆರೆದಿತ್ತು;
ಮೂಡಲ ದೆಸೆಯಲಿ ತಿಳಿ ಬಾನ್
ಹೂವನು ತಳೆದತ್ತು –
ಮೂಡಿತು ಹೊತ್ತು.

ಹೊನ್ನಿನ ಹೂವರಳಲು ತೂರಿ -
ಹರಿಯಿತು ಹೂ ಬಿಸಿಲು ;
ಹೊನ್ನಾದುದು ಬಾನಿನ ಕರೆ,
ಬುವಿಯಾಚೆಯ ಹೊಸಿಲು –
ಮಾಯೆಯಿನೆನುವವೊಲು.

ಜಗವೆಲ್ಲವ ಸೋಂಕಲು ಹೂ -
ಬಿಸಿಲಿನ ಹೂಮುತ್ತು,
ತಿರೆ ಹಿಗ್ಗಿತು ಬನ ಬಯಲಿನ
ಹೊಸ ಹೊಸ ಹೂ ಹೊತ್ತು –
ಹರುಷವೆ ಹೂವಾಯ್ತು !

ಜನವರಿ ೧೯೩೭]

ಸೊಗಸಿನ ಸಂಜೆ

ಗವಿಪುರದ ಗುಡ್ಡನೆತ್ತಿಯ ಮೇಲೆ ಸರಸದಲಿ
ಗೆಳೆಯ ಮೂರ್ತಿಯು ಕೂಡಿ ಕುಳಿತಿರಲು ನಾ ಕಂಡೆ
ಬುವಿ ಬಾನು ಮುತ್ತಿಟ್ಟು ಜಗುಳ್ದ ರಾಗದ ಉಂಡೆ
ಎನೆ ಮನಕೆ ಹೊಳೆದ ಮುಳುಗುವ ಹೊತ್ತ ; ಹರುಷದಲಿ
ಹೃದಯವುಬ್ಬಿತು ; ಪ್ರಶ್ನೆ ಮೂಡಿ ಕಾಡಿದುದೆನ್ನ :
'ಈ ಎಡೆಯಲಿಂತೆನಿತು ಸಂಜೆಗಳ ನೋಡಿಲ್ಲ ?
ಆದರೀ ಹರುಷವೇಕೊಮ್ಮೆಯೂ ಮೂಡಿಲ್ಲ ?
ಸುತ್ತಮುತ್ತಣ ನೋಟವೆಲ್ಲವಿದುವೇ, ಮುನ್ನ.'
ಉತ್ತರವನರಸುತ್ತ ಕತ್ತಲಾಗುತ ಬಂತು ;
ಮೂಡಿದಾ ಪ್ರಶ್ನೆಗುಸಿರಿತ್ತು ಗೆಳೆಯನಿಗಿತ್ತೆ :
'ನಿಜದಿಂದ ನಾವ್ ಗೆಳೆಯರಾದುದೀ ಹೊತ್ತೆ ;
ಅದರಿಂದ ಸಂಜೆಗೆಂದಿಲ್ಲದಾ ಸೊಗಸಿಂತು !
ಅಲ್ಲವೇ ?' ಎಂದೆನ್ನ ಗೆಳೆಯನೆನೆ, ಅಹುದೆಂದೆ.
ಅಹುದೆಂದ ಮೂಡಿ ಬಿದಿಗೆಯ ಚಂದ್ರ ಮುಂದೆ.

ಫೆಬ್ರುವರಿ ೧೯೪೦

ಬಾ ಬಾ ಚಂದಿರ

ಬಾ ಬಾ ಚಂದಿರ
ಮಧುರ ಮಧುರ ಮನಮೋಹನ ಸುಂದರ

ಮುಗಿಲಿನೆಡರುಗಳ ಮೆಟ್ಟುತ ಬಾ ಬಾ
ಪ್ರೇಮಚಂದ್ರಿಕೆಯ ಬೀರುತ ಬಾ ಬಾ
ಎನ್ನ ಮನೋಜಲನಿಧಿ ಉಕ್ಕಿಸುತ
ಹೃದಯಕುಮುದವನ್ನರಳಿಸುತ

೧೯೩೮]

ಬಿದಿಗೆ ಚಂದ್ರ – ಬದಿಗೆ ತಾರೆ

ಅಲ್ಲಿ ಅದೋ ನೋಡು, ಜೋಡಿ:
ಬಿದಿಗೆ ಚಂದ್ರ, ಬದಿಗೆ ತಾರೆ–
ಬೈಗುಗೆಂಪ ಕರೆಯ ಮೇಲೆ
ಸಂಜೆ ಚೆಲುವ ಹೊಸತು ಗಾಡಿ!

ಸಂಜೆವೆಣ್ಣ ತುಟಿಯ ಮೇಲೆ
ವಜ್ರದೊಂದು ಬುಲಾಕು;
ತೋರ ಮುತ್ತನೊಂದನಿಟ್ಟು
ಸವೆದ ಮೂಗುಬೊಟ್ಟು -
ಎನಲು ನೋಡಮೋ ಜೋಡಿ!

೧೯೪೨|

ಚೌತಿಯ ಚಂದ್ರ

'ಅಳಬೇಡ ಕಂದಯ್ಯ ಅಳಬೇಡ ಬಾ ಕಿಟ್ಟು,
ಹೊಳೆಯುವ ಚಂದ್ರನ ನೋಡು.
ನಗುತ ನಗುತ ನೀನು ರಗಳೆಯೆಲ್ಲವ ಬಿಟ್ಟು
ನಲಿಯುತ ಅವನೊಡನಾಡು.'

'ನಿನ್ನ ಮಾತದು ಸುಳ್ಳು, ಅದು ಚಂದಿರನೆ ಅಲ್ಲ,
ಆಟದ ಕಾಗದದ ದೋಣಿ.
ನನ್ನ ಈ ಕೈಗಳಿಗದು ಸಿಲುಕುವುದಿಲ್ಲ,
ನೀನದನು ತಂದುಕೊಡಮ್ಮ.'

'ಮರೆತಿದ್ದೆ ಕಿಟ್ಟಣ್ಣ: ಇತ್ತ ಬರುತಿದೆ ತೇಲಿ
ನಿನ್ನ ಕಾಗದದ ದೋಣಿ;
ಅಳದೆ ಆಡುವವರ ಕೂರಿಸಿಕೊಂಡೊಯ್ಯ
ಬೆಳಗುವ ಬೆಳ್ಳಿಯ ದೋಣಿ.'

ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್ ೧೯೩೧

ಸುಧೆಸುರಿಯುವ ತಿಂಗಳ ಕಳೆ

ಸುಧೆ ಸುರಿಯುವ ತಿಂಗಳ ಕಳೆ
ನೀಲಿಯ ತಿಳಿ ಬಾನು ;
ಕೆಳಗಿದೊ ನೆರೆ ಮಲಗಿಹ ಇಳೆ–
ಒಬ್ಬನೆ, ಸುಖಿ ನಾನು !

ತೀಡುತಲಿದೆ ತಂಗಾಳಿ,
ಮೌನವು ಹಬ್ಬುತಿದೆ ;
ಹಾಡುತ ಬಲು ಮುದ ತಾಳಿ
ಎನ್ನೆದೆಯುಬ್ಬುತಿದೆ !

ಎನಗಮೃತವು ತಿಳಿ ಜೊನ್ನ,
ನಾನದ ಕುಡಿಯುವೆನು :
ಅಮರತ್ವವನಿದೊ ಮುನ್ನ
ಸಾಸಿಲ್ಲಿಯೆ ಪಡೆಯುವೆನು !

ಜನವರಿ ೧೯೩೨]

ಕಾರ್ತಿಕೋತ್ಸವ

ಕಾರ್ಗಾಲ ಮುಗಿದು ಮೊದಲಾಯ್ತು ಕಾರ್ತಿಕಮಾಸ:
ಮಳೆ ತೊಳೆದ ನೆಲ ಬಾನು ಹಚ್ಚಹಸುರುಟ್ಟು
ಅಚ್ಚನೀಲಿಯನಾಂತು, ಎತ್ತ ನೋಡಿದೊಡತ್ತ
ಸೊಂಪು, ಕಣ್ಣಿಗೆ ತಂಪು: ಏನು ಹಸುರಿನ ಹರವು,
ನೀಲಿಮೆಯ ಆಳ! ಕಾರ್ಗಾಲದಾರ್ಭಟವು
ಮುಗಿದು, ಮೋಡದ ದಾಳಿ ತೆಗೆದು, ಮುಂದೈತರುವ
ಶಾಂತಿಯನು ಸಾರುವಾ ಬಿಳಿಯ ಬಾವುಟವದೋ,
ಬಿಳಿ ಮುಗಿಲ ಸಾಲು, ಮೆಲುಮೆಲನೆ ಬರುತಿಹುದು.
ಊರಗೊಂದಲವುಳಿದು ಗಡಿಯ ಬಯಲನು ಸೇರಿ
ನಿಲ್ಲಲಾ ಶಾಂತಿ ಮೈತಳೆದಂತೆ ಕಾಣುವುದು:
ಬಿಸಿನೀರ ಸ್ನಾನವೆನೆ ಹಿತವಾದ ಬಿಸಿಲಿನಲಿ
ಮೈಯೊಡ್ಡಿ ಮಲಗಿಹುದು ಮೆಲುಕಿಡುತ ಹಸು ಮಂದೆ;
ಹಾಡುತ್ತ ಮಲಗಿಹನು ತುರುಗಾಹಿ ಹೈದ
ಹೊಂಗೆಮರದಡಿಯಲ್ಲಿ, ಬಂಡೆಯೊಂದಕೆ ಒರಗಿ.
ತುಸ ಮುಂದೆ, ಸುತ್ತಲೂ, ನೆಲನೆ ಹೂತುದೆನೆ
ಹೊಲತುಂಬ ಹುಚ್ಚೆಳ್ಳ ಹೂ ಹಸರ.– ಏನ್ ನೋಟ!
ಸಂಜೆ ಬರಲೇನೆಂಬೆ ವರ್ಣದುತ್ಸವವ,
ಕಡುಗೆಂಪು ಕೆನ್ನೀಲಿ ಹೊಂಬಣ್ಣ ಹಳದಿಗಳ
ಸಂಮಿಶ್ರಣದಿನಾದ ಸಂಧ್ಯಾವಿಲಾಸವ!
ಇರಲಿರಲು, ಇರುಳಾಗಲೊಡನೆ ಬಾನ್‌ಚಾವಣಿಯ
ತೂಗು ಸೊಡರೆಲ್ಲವೂ ತಟ್ಟನೆಯೆ ಹೊತ್ತಿತೆನೆ
ತೆಕ್ಕನೆಯೆ ತೀವಿ ತಿಮಿರದ ಪಟವ, ಮಿನುಗುವುದು
ಕೃತ್ತಿಕಾಪುಂಜ ಲಕ್ಷಿತ ಲಕ್ಷಲಕ್ಷೋಪ-
ಲಕ್ಷ ನಕ್ಷತ್ರ. ಈ ವ್ಯೋಮ ದೀಪೋತ್ಸವವ-
ನನುಕರಿಸಿ ಬುವಿಯ ಜನ – ಬಲ್ಲಿದರು, ಬಡವರು –

ಎಲ್ಲರೂ ಬೆಳಗುವರು ಮನೆಯ ಸೊಡರುಗಳಿಂದ.
'ಇದುವೆ ದೀಪಾವಳಿ! ಇದೆ ಕಾರ್ತಿಕೋತ್ಸವ!'
ಎಂದು ಮೂಡುವನು ಶಶಿ ಕೃತ್ತಿಕೆಯ ಕೆಳೆಗೋವಿ,
ಇಳೆಗೊದವಿಸುತ ಚಾರು ಚಂದ್ರಿಕೋತ್ಸವವ.

ಡಿಸೆಂಬರ್ ೧೯೪೩]

ಕಾಮನ ಬಿಲ್ಲು

ಮುಸುಕಿದ ಮಬ್ಬದು ಜಾರುತಿದೆ,
ಹೊಸ ಕಳೆ ಇಳೆಯಲಿ ತೋರುತಿದೆ!
ಕಾಮನ ಬಿಲ್ಲದೊ ಮೂಡುತಿದೆ,
ಸೊಗದಂಬನು ತಾ ಹೂಡುತಿದೆ!

ಬಗೆಬಗೆ ಸುಮಗಳ ಬಣ್ಣವ ಸಮನಿಸಿ
ಬಾನ್‌ಬಟ್ಟೆಯಲದ ಬರೆದಂತೆ
ಬಗೆಗೊಪ್ಪುವ ಮಳೆಬಿಲ್ಲನು ನೋಡು –
ಬ್ರಹ್ಮನ ಸೃಷ್ಟಿವಿಲಾಸದ ಹಾಡು!

ಜಗದಾನಂದವನಳೆಯುವ ತೆರದಲಿ
ಬಾಂದಳವನ್ನದು ಅಪ್ಪುತಿದೆ;
ಸೊಗಸಿನ ಕಣಿ ನಾನೆನ್ನುವ ಪರಿಯಲಿ
ಹೃದಯ ಮನಂಗಳಿಗೊಪ್ಪುತಿದೆ!

ಬಾಗಿದ ಬಣ್ಣದ ಬಿಲ್ಲಿನ ಕೊನೆಗಳ-
ನೆನ್ನಯ ಹೃದಯವು ಬಿಗಿಯುತಿರೆ,
ಮೇಗಡೆ ಹಾರುತ ಒಡನೆಯೆ ಬಿಲ್ಲನು
ಪಿಡಿಯುವ ತೆರದಲಿ ನೆಗೆಯುತಿರೆ;

ಒಂದೇ ಕ್ಷಣದಲಿ ಚೆಲುವನು ಬೀರಿ
ಸೃಷ್ಟಿರಹಸ್ಯವ ಕಣ್ಣಿಗೆ ತೋರಿ
ಕಾಮನ ಬಿಲ್ಲದು ಕಣ್‌ಮರೆಯಾಯ್ತು,
ಬಾನ ಬಟ್ಟೆ ತಾ ಬರಿದಾಯ್ತು!

ಡಿಸೆಂಬರ್ ೧೯೩೧]

ಚಣವೆ ಸಾಕು ಚೆಲುವಿನ ನೋಟ!

ಚಣದ ಹಿಂದೆ ಪಡುದೆಸೆಯಲ್ಲಿ
ಮುಂಗಾರಿನ ಪೆರ್ಮುಗಿಲುಗಳ
ಕರ್ದೆರೆ ಕವಿದಿತ್ತು,
ಮುಳುಗುನೇಸರನು ಮರಸಿತ್ತು,
ನೆಲದ ಮೇಲೆ ಕಪ್ಪೆರಚಿತ್ತು.

ಏನು ಅಚ್ಚರಿಯದೀ ನೋಟ!
ಬಾನು ಗುಲಾಬಿಯ ಹೂದೋಟ!
ಕರ್ದೆರೆ ಸರಿದಿಹುದು—
ಪಡುವಣ ರಂಗದಿ ಮೆರೆದಿಹುದು
ರಂಗುರಂಗಿನಾಟ.

ನೋಡೆ ನೋಡೆ– ಎಂತಹ ನೋಟ!
ಬಣ್ಣಬಣ್ಣಗಳ ಮೇಲಾಟ!
ಆದರೆ, ಇರುಳ ತೆರೆ
ಬೀಳಲು, ಎಲ್ಲ ಮರೆ—
ಚಣವೆ ಸಾಕು ಚೆಲುವಿನ ನೋಟ!

ಮೇ ೧೯೪೧]

ಕಿರುತಾರೆ

ಬಗೆಯನು ಬಾನಿಗೆ
　ಬಿಗಿಯವ ಕೊಂಡಿ ;
ಬಾನಿಂದಾಚೆಯ
　ಬೆಳಕಿನ ಕಂಡಿ.
ಬಾನಿನ ಆಳದ
　ಅರ್ಥದ ಸ್ಫೂರ್ತಿ ;
ಜ್ಯೋತಿರ್ಮಯನಾ
　ಮಂಗಳ ಕೀರ್ತಿ.
ನೆನಹಿಗೆ ನಿಲುಕದ
　ಅರ್ಥದ ವ್ಯಾಪ್ತಿ ;
ವಿಶ್ವಾತ್ಮನ ಪರಿ-
　ಚಾಯಕ ದೀಪ್ತಿ.
ಓ ಕಿರುತಾರೆಯೆ ! ಬಾನೊಳಗೆ
ಬೆಳಗುವಂತೆ ಬೆಳಗೆನ್ನೊಳಗೆ.

ಏಪ್ರಿಲ್ ೧೯೪೦]

ಹಲಸೂರಿನ ಕೆರೆ

ನೋಡಿದೆ ಹಲಸೂರಿನ ಕೆರೆ
ಮನ್ನಿಸಿ ಕೆಳೆಯೊಲವಿನ ಕರೆ
ಸಂದಿರೆ ಮಳೆಮುಗಿಲಿನ ತೆರೆ
ನಗುನಗುತಿರೆ ತುಂಬು ಪೆರೆ
  ನೋಡಿದೆ ಮನ ತಣಿಯೆ
  ಹೃದಯವು ಕುಣಿಕುಣಿಯೆ
ಹಿಂದಿನ ಸವಿ ನೆನಪೊಂದನು
  ತಟ್ಟನೆ ಮನ ನೆನೆಯೆ.

ಅಂದಿನ ದಿನ ಸುಂದರ ಇನ
ತೊಳಗುತಲಿರೆ ತಿಳಿ ಬಾನಿನ
ಮೇಗಡೆ, ಹೊಸ ಹಸುರಿನ ವನ
ತಂಪೆರಚಿರೆ, ತಿಳಿನೀರಿನ
  ಈ ಕೆರೆಯಲಿ ದೋಣಿಯಲಿ
  ಸಾಕೆನಿಸದ ಕೇಣಿಯಲಿ
ಕೆಳೆಯರು ನಾವ್ ನಲಿದುದನು
  ಮರೆಯುವುದೆಂತೆನ್ನ ಮನ ?

ಕೆಲದಲಿ ಕೆನ್‌ಸಿಂಗ್‌ಟನ್ ವನ :
ಸೆಳೆದಿದೆ ಕೆಲ ಗೆಳೆಯರ ಮನ.
ನನಗಾದರೊ ಈ ಉಪವನ
ಪರಕೀಯವು – ಕನ್ನಡತನ
  ಕಾಣದು ವನದಲ್ಲಿ,
  ಹೆರರೊಡೆತನದಲ್ಲಿ :
ಇದನುಪಭೋಗಿಪರೆಲ್ಲರು
  ಆಂಗ್ಲರೆ ಮೊತ್ತದಲಿ.

ಈ ವನ ಕೆರೆಗಳ ಮೇಳನ
ನಮ್ಮಯ ಬದುಕಿನ ಲಕ್ಷಣ :
ಕೆರೆಯಂತೆಯೆ ಮರೆ, ಜೀವನ ;
ವನ, ಮುಸುಕಿಹ ಆಂಗ್ಲತನ.
ಜಾಡ್ಯವು ವೈತೆಗೆಯೆ
ಮುಸುಕನು ಹರಿದೊಗೆಯೆ
ಹಲಸೂರ್ ಕೆರೆ – ಹೊಸ ಜೀವನ –
ಮೆರೆವುದು ತಾನಾಗಿ.

ನಮ್ಮಯ ನಡೆ ನುಡಿ ನಯ ಕಲೆ
ನಮ್ಮ ಜನದ ಬದುಕಿನ ಬೆಳೆ
ನಾವು ಕಂಡ ಆತ್ಮದ ನೆಲೆ
ಪರಕೀಯರಿನಾಯ್ತು ಕೊಲೆ :
ಅದಕೀಯೆಡೆ ಸಾಕ್ಷಿ,
ಈ ಕೆರೆಯೇ ಸಾಕ್ಷಿ,
ಕನ್ನಡ ಕಲಿ ಕಾವಲಿಟ್ಟ'
ಗೋಪುರವೇ ಸಾಕ್ಷಿ.

ಹಲಸೂರಿನ ಕೆರೆ ಸುಂದರ,
ನಲವು ಚೆಲುವುಗಳ ಮಂದಿರ :
ಬಾನೊಪ್ಪಿರೆ ಮಣಿ ಹಂದರ
ಬೆಳಗುತಲಿರೆ ಮೇಲ್ ಚಂದಿರ
ಬಿಳಿ ಮುಗಿಲಿನ ಹಾಳೆ
ಹಾಲಿನ ಕೆನೆ ಹೋಲೆ
ನೀರವ ನಿಶಿಯಲಿ ಬಂಧುರ
ಭಾವನೆಗಳು ತೇಲೆ.

೧೯೪೨]

ಬೆಟ್ಟದ ಬಸವ

ಬೆಟ್ಟದ ಮೇಲಿಹ ಮೇವನು ಮೇದು ಮೆಲುಕನು ಹಾಕುತ ಮಲಗಿಹೆಯ?
ಹೊಟ್ಟೆಯು ತುಂಬಲು ಉಳಿದುದು ಏನೆನ್ನುತ ನೆರೆ ನಿದ್ದೆಯೊಳ್ ಮುಳುಗಿಹೆಯ?
ಹೇಳಲೆ ಬಸವನೆ ಇಂತಿಹೆಯೇಕೆ?
ನಿನಗೇನಾದರು ಹೊಟ್ಟೆಗೆ ಬೇಕೆ?
ಇಲ್ಲದೊಡಿರುವುದೆ ನಿನಗದು ಸಾಕೆ?
ಏತಕೆ ಸುಮ್ಮನೆ ಕುಳಿತಿರುವೆ?
ಉತ್ತರವೀಯದೆ, ಗುಟರನು ಹಾಕದೆ, ಏತಕೆ ಸುಮ್ಮನೆ ಮಲಗಿರುವೆ?

ಬೆಟ್ಟವನಡರುವ ಭಕ್ತರೆಲ್ಲರೂ ಮೊದಲೇ ನಿನ್ನನು ನೋಡುವರು;
ಸಿಟ್ಟಿನ ಬಸವನು ನೀನಲ್ಲವು ಎಂದೆಲ್ಲರು ನಿನ್ನೊಡನಾಡುವರು:
ತಿನ್ನಲು ಬಾಳೆಯ ಹಣ್ಣನು ನಿನಗೆ
ಕೊಡುವರು ತೆಂಗಿನ ಕಾಯ್ಗಳ ಜೊತೆಗೆ;
ಪೂಜಿಸಿ ಎಸೆವರು ಹೂಗಳ ಬಳಿಗೆ–
ಎಲ್ಲಕು ಒಡೆಯನು ಪೂಜಾರಿ!
ಗಾಡಿಯ ಹೊಡೆವವನೂರಲಿ ಒಡೆಯ; ಕೈಲಾಸದಲಿ, ಕಾಮಾರಿ!

ರಾಮೇಶ್ವರಕ್ಕೈದಿದರೂ ಶನಿ ಬಿಡದೆನ್ನುವ ನಾಣ್ಣುಡಿ ನಿನಗಾಯ್ತು!
ಕಾಮುಸಗುಣವೇ ನಿನ್ನನು ಕೆಡಿಸಿತು, ಇಲ್ಲಿಯು ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವು ಹೋಯ್ತು.
ಆದರು ನಿನ್ನನು ನಂಬುವುದೆಂತು?
ನೀ ಮುಳಿದರೆ ಮೈಸೂರಿಗೆ ಬಂತು
ಪ್ರಾಣಸಂಕಟವು ಕೊನೆಗಂತು–
ಅದಕೋಸುಗ ನೀ ಶಿಲೆಯಾದೆ!
ಆದರು ಅಂಜಿಕೆ ತೊಲಗುವುದೆಂತು?– ಭಕ್ತರ ಪೂಜೆಗೆ ನೆಲೆಯಾದೆ!

ಉದಯದ ರಾಗವ ನೋಡುವೆ ನೀನು, ಕೇಳುವೆ ಸಂಜೆಯ ಸವಿದನಿಯ;
ಹೃದಯಕೆ ತಂಪನು ನೀಡುವ ತಂಗಾಳಿಯಲೋಲಾಡುವೆ ಮನದಣಿಯ;

ನೀಲಿಯ ಆಗಸ ಮೇಲಿಹುದು ;
ಮುಗಿಲಿನ ಮಾಲೆಯು ಮೆರೆದಿಹುದು ;
ತರುಲತೆ ಗಡಣವು ಬಳಸಿಹುದು ;–
ಅರಮನೆಯಲ್ಲವೆ ಇವು ನಿನಗೆ !
ಊರಿನ ಗೊಂದಲವುಳಿಯುತ ಬರುವೆನು, ನಿನ್ನರಮನೆಯನು ಕೊಡು ನನಗೆ.

ಬಿಸಿಲಲಿ ಮಳೆಯಲಿ ಕಾಯುವೆ ನೆನೆಯುವೆ, ಮಂಜಿನ ಪುಂಜದೊಳದ್ದಿರುವೆ ;
ಬಿಸಿಲಿಗೆ ಬೆದರದೆ, ಮಳೆಯಲಿ ಮುಳುಗದೆ, ಮಂಜಿಗೆ ಅಂಜದೆ ನೀನಿರುವೆ.
ಸಂತತ ತಪವನು ಎಸಗುವೆಯ ?
ಶಾಂತಿಯ ಕಡಲಲಿ ಮುಳುಗಿಹೆಯ ?
ಸಾಧುತ್ವವ ನೀ ಸಾರುವೆಯ ?–
ಮೌನವ ಧರಿಸಿಹೆ ಮನದಲ್ಲು !
ನಿನ್ನೀ ಕಲ್ಮನವೊಡೆಯಲು ಅರಿದು, ನಿನ್ನಯ ಗುಟ್ಟದು ಕಗ್ಗಲ್ಲು !

ಫೆಬ್ರುವರಿ ೧೯೩೦]

ಅಂದಿನ ಪಾಠ

ಕೋಗಿಲೆ ಕೂಗಿತು: ‘ಓ, ವಿದ್ಯಾರ್ಥೀ,
ಹೊತ್ತಗೆಗಳ ಕಂತೆಯ ಹೊತ್ತು
ಹೋಗುವೆ ಶಾಲೆಗೆ ನಿತ್ಯವು ನೀನು.
ಏನಿದು ಹುಚ್ಚು, ನೋಯದೆ ಕತ್ತು?
ಬಾ, ಮಲಗೀ ಮರದಡಿಯಲಿ, ಹೊರಳು–
ನಿತ್ಯವೆ ಹಸುರಿನ ಹಾಸು, ನೆರಳು?

‘ಬಿಳಿಯ ಮುಗಿಲ್ಗಳ ಮಂದೆಯ ನೋಡು,
ಹರುಷದ ನೊರೆಹಾಲ್‌ಗರೆಯುತಿದೆ;
ಕೆಳಗಿಳಿಯುತ ಹೊಂಬಿಸಿಲಿನ ಬಾನ್‌ದೊರೆ
ತಿರೆಯನು ತೋಯಿಸಿ ಹರಿಯುತಿದೆ;
ಈ ಮರದೆಡೆಯನು ಬೇಗನೆ ಸಾರು,
ಮುಗಿಯುವ ಮುನ್ನವೆ ಹರುಷವ ಹೀರು.

‘ಶಾಲೆಗೆ ಹೋಗುವ ನಿನ್ನನು ನಿಲ್ಲಿಸೆ
ಹಾಡುವೆ ನಿತ್ಯವು ನಿನಗಾಗಿ;
ಕೇಳದೆ ಎನ್ನಯ ನುಡಿಗಳ, ಕೊರಗುವೆ
ಹಾರಿಬರಲು ಕೊರೆಯುವ ಮಾಗಿ.
ಆಗಲೆ ಸಾರುತಲಿದೆ ಕಾರ್ಗಾಲ;
ಎನ್ನಯ ಕೆಳೆಗಿಂದೇ ಕೊನೆಗಾಲ.

‘ಕಾವ್ಯದ ಸೌಂದರ್ಯದ ಕಣಿಯನ್ನೇ
ಕೈಗಾಣಿಸುವೆನು – ಇದೊ ನೋಡು;
ಕನ್ನಡಿಯಲ್ಲಿಹ ಬಿಂಬವನಪ್ಪಲು
ಏಕೀ ಸಾಹಸ, ಈ ಪಾಡು?

ನೋಡಿ, ಕರೆದು, ನೆರೆಯಲು ಇರೆ ಕಣ್ಣು
ಒಲಿದೈತರುವಳು ಚೆಲುವಿನ ಹೆಣ್ಣು.

‘ ಶಾಲೆಯ ಓದೊಂದೇ ಓದು,
ಪುಸ್ತಕ ಪಠನವೆ ಆನಂದ ! –
ಕುರುಡರ ಗೋಳಿದು ಏತಕೆ, ಮರುಳೆ ?
ಕಣ್ಣೆರೆ, ಪ್ರಕೃತಿಯೆ ನಿತ್ಯಾನಂದ.
ಪ್ರಕೃತಿಯೆ ಕವಿ ಕೋಗಿಲೆಗಳ ಕಾಡು ;
ಸುಗ್ಗಿಯೊಂದೆ ಪ್ರಕೃತಿಯ ನಗೆ ಹಾಡು !

‘ ಕಿವಿಯನು ಕೊರೆಯುವ ಬೋಧಕವೃಂದವ
ಕತ್ತುಹಿಡಿದು ತುಸ ದೂಡತ್ತ ;
ಸವಿ ಸುಧೆಗರೆಯುವ ವಿಶ್ವಹೃದಯವನು
ಪ್ರಕೃತಿಯ ಸೊಬಗಲಿ ನೋಡಿತ್ತ :
ಅದುವೇ ನಾಕದ ಅಶ್ರುತ ಗಾನ,
ಪ್ರೇಮಿಗಳರಸುವ ತತ್ತ್ವಜ್ಞಾನ.’

– ಇಂತುಲಿಯುವ ಕೋಗಿಲೆಯನು ಮನ್ನಿಸಿ
ನಿಂತೆನು ಅಲ್ಲಿಯೆ ಬಲು ಹೊತ್ತು ;
ಮರೆತೆನು ಶಾಲೆಗೆ ಹೋಗುವುದನ್ನೆ –
ಶಾಲೆಯ ಪಾಠವು ಮುಗಿದಿತ್ತು.
ಆದರೆ ಅಂದಿನ ಪಾಠವೆ ಹೆಚ್ಚು ;
ಆದರು ಶಾಲೆಗೆ ಹೋಗುವ ಹುಚ್ಚು !

…ಪ್ರಿಲ್ ೧೯೨೩]

ಹರಟೆಯ ಹೊಡೆಯಲು ಸ್ನೇಹಿತರಿಲ್ಲ

ಹರಟೆಯ ಹೊಡೆಯಲು ಸ್ನೇಹಿತರಿಲ್ಲ,
ಕೆಲಸವ ಮಾಡಲು ಮನಸಿಲ್ಲ ;
ಹರುಷದ ಹೆಸರೇ ಮೊಗದಲ್ಲಿಲ್ಲ,
ಅಳಲಿಗೆ ಕಾರಣ ಸಿಗಲಿಲ್ಲ ;
ಆದರು ಮನ ಬಲು ಕುಗ್ಗಿತ್ತು,
ಮುಖವದು ತಗ್ಗಿತ್ತು.

ಊರಿನ ಗಜಿಬಿಜಿ ಗೊಂದಲವುಳಿದು
ದೂರದೂರ ಬಲು ದೂರದಲಿ
ನೇರಳೆ ಮರದಡಿ ನೆಳಲನು ಕಂಡು
ಸೇರಿದೆ ನಾನಾ ಮರದಡಿಯ.
ಆ ನೇರಳೆ ಮರದಡಿಯಲ್ಲಿ
ಮಲಗಿದೆ ಮೌನದಲಿ.

ಹಸುರು ಗರಿಕೆ ಹೊಸ ಹಾಸಿನ ಮೇಲೆ
ಸುಳಿಯಿತು ಹೊಂಬಿಸಿಲಿನ ಲೀಲೆ !
ಸೂರ್ಯದೇವನನು ಪೂಜಿಸುವಂದದಿ
ಬಿಳಿ ಮುಗಿಲಿನ ಬಿಳಿ ಹೂಮಾಲೆ !
ಮರದ ಮೇಲೆ ಹಕ್ಕಿಯ ಗಾನ
ಮಳೆಗರೆದುದು ಸವಿ ಸುಮ್ಮಾನ !
ವಿಶ್ವಕೆ ವಿಶ್ವವೆ ಹಿಗ್ಗಿತ್ತು –
ಆದರೆನ್ನ ಮನ ಕುಗ್ಗಿತ್ತು !

ಪ್ರಕೃತಿ ಮಾತೆಯಾ ಮಡಿಲೊಳು ಮಲಗಿ
ಶಾಂತಿಯನರಸಲು ತೊಡಗಿದೆನು.

ಅದರ ಸುಳಿವ ನಾನೆಲ್ಲಿಯು ಕಾಣದೆ
ಒಳಗೊಳಗೇ ಬಲು ಕೊರಗಿದೆನು.
ಅಚ್ಚರಿ! ಅಂದಿನ ಪ್ರಕೃತಿಯ ಆ ನಗೆ
ಎನಗಾಗಿತ್ತು ಹಗೆ!

ಅಂದಾ ಪ್ರಕೃತಿಯ ಪೂರ್ಣತೆಯಲ್ಲಿಯೆ
ಶೂನ್ಯತೆಯನು ನಾ ಬಗೆಯುತಿರೆ,
ಸೌಂದರ ಸುಧೆಯನು ಸೂಸುವ ನೋಟಕೆ
ಮಾನ್ಯತೆಯೀವುದ ಮರೆಯುತಿರೆ –
ಯಾರೋ ಹಾಡುವ ದನಿ ಕೇಳಿಸಿತು,
ಎನ್ನನು ಎಳಿಸಿತು.

ಮೇಯುವ ಗೋವೃಂದದ ನಡುವೆಯಲಿ
ನೇರಿಳೆ ಮರದಡಿ ನೆಳಲಿನಲಿ,
ಕಾಯುತ ದನಗಳನಲ್ಲಿಯೆ ಕುಳಿತು
ಸೇರುತ ತಂಗಿಯ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ
ಹಾಡುವ ಹುಡುಗನ ದೂರದಿ ಕಂಡೆ,
ಒಡನೆಯೆ ಮುದಗೊಂಡೆ!

ತಾಳ ಸ್ವರಗಳ ಗಡಿಬಿಡಿಯಿಲ್ಲ,
ಗಾನವಿಶಾರದನವನಲ್ಲ;
ಕೇಳುವ ಜನಗಳ ಸೆರೆಮನೆಯಿಲ್ಲ,
ಹಕ್ಕಿಯ ಹಾಡದು ಬೇಕಿಲ್ಲ.
ಹಾಡುವ ಹಕ್ಕಿಯು ಎನಗಾ ಗೊಲ್ಲ –
ಬೆಲ್ಲದ ಸವಿಯನು ಬಲ್ಲವ ಬಲ್ಲ!
ಎನಗಂದಿನ ಗುರುವಾ ಗೊಲ್ಲ!

ಅಂತಾ ಹಾಡನು ಕೇಳುತಿರೆ,
ಆದರಲಿ ನಾ ಮೈಮರೆಯುತಿರೆ,
ಮುಸುಕಿದ ಕೊರಗದು ಕುಗ್ಗುತಿರೆ,
ಹೃದಯವು ಹರುಷದಿ ಹಿಗ್ಗುತಿರೆ–
ಸೌಂದರ್ಯದ ಸಿರಿಯನು ಕೈಗೊಂಡೆ,
ಸತ್ಯದ ಬೆಳಕನು ನಾ ಕಂಡೆ,
ನಿತ್ಯತೆಯನ್ನೇ ಮನಗಂಡೆ !

* * *

ಕೋಪ ತಾಪಗಳು, ಆಸೆ ಕನಸುಗಳು,
ಬರಿ ಸಿರಿಗೆಳಸುವ ಬಯಕೆಗಳು
ಈ ಪರಿ ಹೃದಯದ ಕಣ್ಣನು ಮುಸುಕಿರೆ
ಸಿರಿ ಸೌಂದರ್ಯವು ಕಾಣುವುದೆ ?
ಕೊಳೆಕವಿದಿಹ ಹೃದಯದ ಕನ್ನಡಿಯು
ಪ್ರತಿಬಿಂಬವ ತಾ ತಳೆಯುವುದೆ ?
ಒಳಗಡೆ ಹರುಷದ ಅಂಕುರವಿಲ್ಲದೆ
ಹೊರಗದು ಹುಡುಕಲು ಬೆಳೆಯುವುದೆ ?

ನೊವೆಂಬರ್ ೧೯೩೧]

ಕಳೆದ ಬಾಲ್ಯ

ತಿಂಡಿಯ ಕೊಳ್ಳಲು ಸಂತೆಗೆ ಹೋದೆ:
ಪುರಿಯ ರಾಶಿ, ಕಡಲೆಯ ಕಾಯಿ ;
ಬಂಡಿ ಬಂಡಿಯಲಿ ಮಾವಿನ ಹಣ್ಣು ;
ಉಪ್ಪೆಚ್ಚಿದ ಸೀಳ್‌ಸೌತೆಯ ಕಾಯಿ ;
ತಂಡ ತಂಡದಲಿ ಹಲಸಿನ ಹಣ್ಣು ;
ಬಗೆಬಗೆ ಬಣ್ಣದ ಒಳ್ಳೆ ಮಿಠಾಯಿ ;
ಎಂದೂ ಕಾಣದ ಹೊಸ ಬಿಸ್ಕತ್ತು ;
ಯಾವಯಾವುದೊ, ಯಾರಿಗೆ ಗೊತ್ತು !
ಅಂದೆನಗೆಲ್ಲವು ಬೇಕಿತ್ತು –
ಆದರೆ ಮೂರೇ ಕಾಸಿತ್ತು !

ಹೀಗೆಯೆ ಸಂತೆಯು ಬರುತಿತ್ತು,
ನನ್ನಲ್ಲಿಯು ಕಾಸಿರುತಿತ್ತು :
ಆದರೆ ಮೂರೇ ಮೂರು ಕಾಸು,
ಅಮ್ಮ ಕೊಟ್ಟ ಕಾಸು.

ಈಗಿರುವುದು ನಾ ಮೈಸೂರು –
ಬೆಡಗಿನ ಸೊಗಸಿನ ಮೈಸೂರು :
ಸಾಲಾಗಿರುವುದು ದೊಡ್ಡ ಬಜಾರು,
ಕೊಳ್ಳುವವರಿಗೆ ಕುಬೇರನೂರು !

ಪೇಟೆಗೆ ಹೋದರೆ ಬಗೆಬಗೆ ಬಟ್ಟೆಯ
ಉಡುಪನು ಹೊಲಿಸಲು ಎನಗಾಸೆ ;
ಹೋಟೆಲ್ ಹತ್ತಿರ ಸುಳಿಯುತ್ತಿದ್ದರೆ
ಕಾಡುವುದೆನ್ನನು ತುಪ್ಪದ ದೊಸೆ !

ಸಿಕ್ಕುವುದೆಂದೋ ಒಂದೆರಡಾಣೆ–
　　ಏತಕೆ ಸಿಕ್ಕುವುದೋ ನಾ ಕಾಣೆ!
ತಿಂಡಿಯ ತಿನ್ನಲೆ, ಬಟ್ಟೆಯ ಹೊಲಿಸಲೆ,
　　ಇಲ್ಲವೆ, ಎಲ್ಲವ ಕೂಡಿಡಲೆ?
ಕಂಡು ತಿರುಕರನು ಮನ ಮರುಗುತ್ತಿರೆ
　　ಎಲ್ಲವನವರಿಗೆ ನಾ ಕೊಡಲೆ?

ಹಾಗೂ ಹೀಗೂ ಮನ ತೂಗಾಡಿ
ಅಲ್ಲಿಗು ಇಲ್ಲಿಗು ತುಸ ಓಡಾಡಿ
ಏನನೊ ತಿಂದು, ಏನನೊ ಕೊಂಡು
ಇದ್ದುಬದ್ದುದನು ವೆಚ್ಚವ ಮಾಡೆ,
ಆಸೆ ಹಿಂಗದೆಯೆ ಎಂದಿನ ಪಾಡೆ!

ಜೋಯಿಸರೇನೋ ಜಾತಕ ನೋಡಿ
ಎನ್ನಯ ಗ್ರಹಗತಿಯನು ಕೊಂಡಾಡಿ
ಹೇಳಿದರಂತೆ: ಮುಂದೆಂದಾದರು
ಹೊನ್ನಿನ ಹೊಳೆಯನೆ ಹರಿಸುವೆನಂತೆ!
ಸ್ವರ್ಗಸುಖವನನುಭವಿಸುವೆನಂತೆ!
ಅಂತೆ! ಅಂತೆ! ಸುಳ್ಳಿನ ಕಂತೆ!
ಏನೋ ಎಂತೋ! ಬಂದರು ಬಂತೆ!

ಜೋಯಿಸರೆಂದುದು ನಿಜವಿರಬಹುದು,
　　ಹೊನ್ನ ಹೊಳೆಯೆ ಹರಿಯಲುಬಹುದು:
ಇನ್ನು ಮರಳುವುದೆ ಕಳೆದ ಬಾಲ್ಯವದು?
　　ಯೌವನವೆಂದೆಂದಿಗು ಇಹುದೆ?

ಆಗಸ್ಟ್ ೧೯೩೨]

ಗೋಳು

ಚಿನ್ನದಾಸನ ವಜ್ರ-
    ದಂಡಗಳ ಕೂಡಿ
ಮಣ್ಣಾದ ಯೌವನದ
    ಅರಮನೆಯ ನೋಡಿ ;
ಉರುಳಿಹವು ಶಿಖರಗಳು
    ಹಾಳಾಗಿ ಒಡೆದು,
ನುರಿತೆಲ್ಲ ಪುಡಿಪುಡಿಯು
    ಅಳಲೊಂದನುಳಿದು !

ನನ್ನ ಹಿಂದಿನ ದಿನದ
    ಆಸೆ ಕನಸುಗಳು
ಇನ್ನೆಲ್ಲಿ, ಯಾವೆಡೆಗೆ
    ಓಡಿಹೋಗಿಹವು ?
ಕಟ್ಟಿಸಿದೆ ಶಿಖರಗಳ,
    ಎಲ್ಲವೂ ಹಾಳು ;
ಇಟ್ಟ ಹೊಂಗಲಶಗಳು –
    ಅವು ಎಲ್ಲಿ, ಹೇಳು ?

ಹೊಂಬಿಸಿಲ ಹಗಲು ಮೇಣ್
    ತಾರೆಯಿರುಳಿಂದ
ತುಂಬಿ ಈ ಇಳೆಯೊಮ್ಮೆ
    ಮೆರೆಯಿತಂದು :
ಹರುಷದಲಿ ಹಿಗ್ಗುತ್ತ
    ಬೆಟ್ಟ ನದಿಯೊತ್ತಿನಲಿ

ಪೊರೆವವನ ಹೊಗಳಿದೆನು
ಉಗುವ ಹರುಷದಲಿ.

ಯೌವನದ ಕನಸುಗಳು
ಒಂದಾಗುತೊಂದು
ರವಿಯೆದುರ ಮುಗಿಲುಗಳ
ತೆರದಿ ತಾವ್ ಬಂದು
ಮೆರೆಯುತಿರೆ ಉಷೆಯಲ್ಲಿ
ಅವು ಎನಿತು ಕೆಂಪು!
ಹರಿಯಲಾ ಬೆಳಕಂದು
ಎಲ್ಲಿ ಆ ಸೊಂಪು?

ಚಳಿಗಾಲದಿರುಳಿನಲಿ
ಮಿನುಗು ಹುಳುವೆಲ್ಲ
ಸುಳಿಸುಳಿದು ಅಳಿವಂತೆ
ಇಳೆಯ ಬಾಳೆಲ್ಲ;
ಬಳುಬಳುಕಿ ಹೊಳೆದಳಿವ
ಬಳ್ಳಿವೆಳಗಂತೆ
ಬೆಳೆದಳಿವ ಯೌವನದ
ಕನಸುಗಳ ಕಂತೆ!

ದೇಶಗಳು, ಕೋಶಗಳು,
ಸಿರಿಯು ಬರಿಹೆಮ್ಮೆ –
ನಾಶವಾಗಲೆ ಬೇಕು
ಇಳೆಯಲೊಮ್ಮೆ;
ಬಲವಂತ, ಧನವಂತ,
ತರುಣಿಯರ ನೋಟ,

ಬೆಳುದಿಂಗಳೊಳು ಅವರ
    ಕೂಡಿ ಸೊಗವೇಟ—

ಎಲ್ಲ ಮರೆಯಾಗಿಹುವು.
    ಏನು ಉಳಿದಿಹುದು?
ಜೀವನದ ಹೊಸ ಅರಲು
    ಉದುರಿ ಮಣ್ಗೂಡಿಹುದು;
ಅದರ ಎಳಬಿಸಿಲು ಮಳೆ
    ಜೊಂಡಿಗಾಸರೆಯು—
ಬಿದಿರು ಗಾಳಿಯಲಳುವ
    ತೆರದಿ ಕರೆಕರೆಯು.

ಮೇ ೧೯೩೦]

ಒಳದನಿ

ಜಾತಿ ಮತಗಳ ಹೊದಿಕೆಯನು ತೆಗೆದು ಹರಿದು
ಕುಲ ಗೋತ್ರವೆಂಬ ಹುಸಿ ಹೆಸರ ಕಿತ್ತೊಗೆದು
ಪ್ರೀತಿಗೆಲ್ಲರು ಒಂದೆ ಎಂಬುದನು ಅರಿದು
ಬಳಗ ಬಂಧುಗಳೆಂಬ ಭಾವನೆಯ ತೆಗೆದು
ಮಾತೆಯೊಬ್ಬಳ ಮುಂದೆ ಭೇದವನು ಮರೆದು
ಬಾಳು ಧರ್ಮದಲೆಂಬ ದನಿಯ ಕೇಳಿದೆನು :
ಹೃದಯದೊಳದನಿಯು ಅದು, ದಿವ್ಯದನಿಯು.
ಕೇಳಿದಂತೆಯೆ ನಡೆಯೆ, ಎಲ್ಲವನು ತೊರೆದು,
ಎದೆಯಿಲ್ಲ, ಎದೆಯಿಲ್ಲ, ಸುಮ್ಮನಿಹೆನು.
ಹಾಳಾದ ಈ ಹುಟ್ಟು – ಕಬ್ಬಿಣದ ಕಟ್ಟು :
ಅದ ಮುರಿದು ಬಿಸುಡುವೆನು, ಎಲ್ಲವನು ಸುಟ್ಟು :
ಪಾಲಿಸೆನ್ನನು ದೇವ ಶಕ್ತಿಯನು ಕೊಟ್ಟು.

ಜುಲೈ ೧೯೩೧]

ಬೀದಿಯೊಳಗಲೆಯುತಿಹಳಾರಿವಳು?

ಬೀದಿಯೊಳಗಲೆಯುತಿಹಳಾರಿವಳು? – ಚೆಲುವೆ,
ಮೈಯ ಮುಚ್ಚಲು ಒಳ್ಳೆ ಬಟ್ಟೆಯಿಲ್ಲ;
ಉಟ್ಟಿರುವ ಲಂಗವೂ ಹರಿದುಹೋಗಿಹುದು,
ತೊಟ್ಟಿರುವ ಕುಪ್ಪಸವು ಚಿಂದಿ ಚಿಂದಿ.

ನಿಡುಗುರುಳ ಜಡೆಯಾಗಿ ಹೆಣೆದುಕೊಂಡಿಲ್ಲ,
ಧೂಳಡರಿ ಅತ್ತಿತ್ತ ಸರಿಯುತಿಹುದು;
ತೆಳು ಮುಗಿಲು ಕವಿದಿರುವ ಚಂದ್ರಮಂಡಲದಂತೆ
ಇವಳ ಮುಖವೇಕೆ ಬಲು ಕಂದಿರುವುದು?

ಅಡಗಿರುವ ಇವಳ ಸೌಂದರ್ಯವನು ಭಾವಿಸಲು
ಸಿರಿಯುಳ್ಳ ರಮಣಿಯರ ಜರೆಯುತಿಹುದು;
ಸಿಂಗರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಕೊಂದು ಕಾಸಿಲ್ಲ,
ತಿರಿದು ತಿನ್ನುವಳಿವಳು, ಈ ಚೆಲುವೆ ಹುಡುಗಿ.

ವನದಲ್ಲಿ ಮೆರೆಯುತಿಹ ಸುಮವಿದ್ದರೇನು?
ಅದನು ನೋಡುವರಿಲ್ಲ, ಮುಡಿವರಿಲ್ಲ –
ತುಂಬಿದೀ ಪಟ್ಟಣವು ಇವಳ ಪಾಲಿಗೆ ಕಾಡು:
ಇವಳ ಕೇಳುವರಿಲ್ಲ, ಆರಯ್ವರಿಲ್ಲ.

ಕಾಡುಹಕ್ಕಿಯ ಗಾನವನು ಕೇಳ್ವರಾರು?
ಆದರೂ ಹಾಡುವುದು ವ್ಯರ್ಥವಾಗಿ –
ಇವಳು ಗಾಯಕಿಯಲ್ಲ, ಇಂಪಾಗಿ ಹಾಡುವಳು;
ಇವಳ ಹಾಡನು ಮೆಚ್ಚಿ ಕೇಳ್ವರಿಲ್ಲ.

ಮನೆಮನೆಯ ಬಾಗಿಲಿಗೆ ಹೋಗಿ ಹಾಡುವಳು,
ಒಂದೆ ಹಿಡಿಯಕ್ಕಿಯನು ಬರಿದೆ ಬೇಡುವಳು ;
ಭಿಕ್ಷೆಯನು ಹಾಕದಿರೆ ಮನದಲ್ಲಿ ನೊಂದು
ದೈನ್ಯದಲಿ ದೇವನಿಗೆ ಮೊರೆಯಿಡುವಳು.

ಇವಳ ರೂಪನು ನೋಡಿ ತಲೆಯ ತೂಗಿದೆನು –
ಇವಳುಡುಪ ನೋಡಿದರೆ ತುರುಕರವಳು.
ಬೇರೆ ಮತದವಳೆಂದು ಭಿಕ್ಷೆಯನು ಕೊಡರು –
ದೂರ ನಡೆ, ತೊಲಗೆಂದು ಗದರಿಸುವರು.

ಎಲ್ಲರೂ ಅಟ್ಟುತಿಹ ಇವಳನ್ನು ನೋಡಿ
ಮರುಗಿದೆನು ಮನದಲ್ಲಿ ಶೋಕದಿಂದ ;
ಯಾರಿಗೂ ಬೇಕಿಲ್ಲದಿವಳ ಗಾನಕ್ಕೆ
ನನ್ನ ಹೃದಯದೊಳಾಗ ಎಡೆಯನಿತ್ತೆ.

ಹೆಣ್ಣಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿಹಳು, ಕಷ್ಟಪಡುತಿಹಳು ;
ಜನರೆಂತು ಇವಳನ್ನು ತೊರೆಯುತಿಹರು :
ತಮ್ಮಂತೆ ಜೀವಿಯೆಂದೆಣಿಸದಿಹರು ! –
ದೇವನಿಗು ಇವಳಲ್ಲಿ ದಯೆಯಿಲ್ಲವೆ ?

೧೯೨೯]

ತಿರುಕಿಯ ಮೊರೆ

ಹುಟ್ಟು ತಿರುಕಿ ನಾನು – ತಿರುಪೆಯೆ
ಹೊಟ್ಟೆಪಾಡು ನನಗೆ

ಎತ್ತ ನೋಡಿದರು ಜನರು – ತಾವ್
ಮತ್ತರಾಗಿ ನಲಿಯುವರು ;
ತುತ್ತು ಕೂಳು ದೊರೆಯದು ನನಗೆ ;
ಗೊತ್ತು ಗುರಿಯ ಕಾಣೆ.

ಕೇಳುವರಾರೆನ್ನಯ ಮೊರೆಯ ;
ತಾಳುವರಾರೆನ್ನೊಳು ಕನಿಕರವ ?
ನಾಳಿನ ಪರಿಯಿನ್ನೇನಿಹುದೊ ?
ಬಾಳಿನಿಂದ ಬಿಡುಗಡೆಯೆಂದೊ ?

ಓ ಮರವೇ ! ಓ ತಾಯೇ !
ತಂಪನೀವ ತವರೇ !
ಹಕ್ಕಿಗಳೇ, ಒಡಹುಟ್ಟುಗಳೇ,
ಹಾಡ ಕಲಿಸಿದವರೇ !
ಹೊರಗು ಮಾಡಬೇಡಿ – ಮುಂದೆಯು
ನಿಮ್ಮವಳನು ಕಾಪಾಡಿ.

೧೯೩೮]

ಅಪವಾದ

ಕಮಲೆಯೊಬ್ಬಳು ತರುಣಿ, ಬಹಳ ಚೆಲುವೆ;
ಅಪವಾದ ಭೀತಿಯಿಂದೊಡಲುಳಿದ ವಿಧವೆ.

ಬೇಡದವರುಸಿರೊಂದು—
ಇವಳೆದೆಗೆ ಕಿಚ್ಚಿಟ್ಟು ಕಳೆಯ ಕುಗ್ಗಿಸಿತು,
ಭಯದ ಶೂಲವ ನಟ್ಟು ತಲೆಯ ತಗ್ಗಿಸಿತು:
ಬಾಳಿಗಿಂತಲು ಸಾವು ಸವಿಯೆನಿಸಿತು.

ನಂಜುಗುವ ಮೆಲ್ನುಡಿಯು—
ಇವಳ ಬಾಳಿನ ಬೇರ್ಗೆ ಬೆನ್ನೀರ ಹೊಯ್ದು,
ಅರಳದಿಹ ಸುಮವೊಂದ ಮೊಗ್ಗಿನಲಿ ಕೊಯ್ದು,
ಇಳೆಗೆಲ್ಲ ಕೇಳಿತಾವೊಂದು ನುಡಿಯು.

ಕೇಡಿಗರ ಪಿಸುಮಾತು—
ಇವಳ ನಡತೆಯ ಕುರಿತು ದೂರು ಹಬ್ಬಿಸಿತು,
ಸಂಶಯದ ಸರ್ಪವನು ಸೃಜಿಸಿ ಎಬ್ಬಿಸಿತು:
ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿಯೂ, ಅಯ್ಯೋ! ಇವಳ ಮಾತು!

ಕಟುಕಿಯರ ಕೈಸನ್ನೆ—
ಕೂರ್ವಾಳಿನಂತೊಗೆದು ಚಿಗಿದು ಬರುತಿರಲು
ಅದರ ಹತಿಯನು ತಡೆಯದಾಯ್ತಿವಳ ಕೊರಲು:
ತಡೆಯಲಾರದೆ ತಲೆಯನೊಡ್ಡಿದಳು ಕನ್ನೆ.

ಚಿಂತಿಸುತ ಮನದೊಳಗೆ—
ಅಪವಾದವನು ಕೇಳಿ ಹೃದಯ ನಡುನಡುಗೆ,
ಅದನೆದುರಿಸಲು ಇದ್ದ ಶಕ್ತಿಯೆಲ್ಲವು ಉಡುಗೆ—
‘ತಾಯಿ ಪೊರೆ’ಯೆಂದು ಹಾರಿದಳು ಹೊಳೆಗೆ!

ಡಿಸೆಂಬರ್ ೧೯೩೨]

ಕವಳ ತಾಯಿ

“ಕವಳ ತಾಯಿ, ಕವಳ ತಾಯಿ,
ಕವಳ ತಾಯಿ, ಕವಳ ತಾಯಿ”–
ಬಂದನದೋ ‘ಕವಳ ತಾಯಿ’,
ಎಂಜಲುಣುವ ಇರುಳ ನಾಯಿ !

ನಾವು ಉಂಡು ತಿಂದು ತೇಗಿ
ಮಿಕ್ಕ ತಂಗುಳನ್ನಕಾಗಿ
ಒಂದೆ ಉಸಿರಿನಲ್ಲಿ ಕೂಗಿ
ಕಯ್ಯನೊಡ್ಡುತಿರುವನು.

ಹಗಲು ಬರುವ ತಿರುಕನಲ್ಲ–
ದೇವರ ಹೆಸರವನಿಗಿಲ್ಲ ;
ಅವನ ಬಾಳ್ಗೆ ಹಗಲೆ ಇಲ್ಲ ;
ಹೊಟ್ಟೆಯವನ ದೇವರು.

ಬಾಗಿಲನ್ನು ಬಡಿಚಿಕೊಂಡು
ಕೋಳಿನಿದ್ದೆ ಗೈವರೆಲ್ಲ :
ಕೇಳ್ವರೇನು ಇವನ ಸೊಲ್ಲ?
ಹೊಟ್ಟೆಹಸಿವು ಅವರಿಗಿಲ್ಲ.

ಕೊಟ್ಟರುಂಟು ತುತ್ತು ಕೂಳು ;
ಇಲ್ಲದಿರಲು, ಉಂಟು ಕಾಲು :
ಹಸಿದ ಹಸುಳೆಯಂತೆ ತಾಯ
ಹೆಸರು ಕೂಗುತಲೆವನು.

ಮನೆಯ ಹಸಿವ ಬಲ್ಲ ತಾಯಿ,
ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಪೊರೆದ ತಾಯಿ,
ಇವನ ಹಸಿವ ಕೂಗು ಕೇಳಿ
ಮನಸು ಕರಗಬಾರದೆ ?

ಇರುಳೆ ಇವನ ತಾಯಿ, ಬಡವೆ :
ತಾರೆಗಣ್ಣ ಬಿಟ್ಟು ಬಿಟ್ಟು,
ಗಾಳಿಸುಯ್ಲು ಸುಯ್ದು ಸುಯ್ದು
ಮರುಗಿ ಕೊರಗಿ ಕುದಿವಳು.

ಮೇ ೧೯೪೦]

ಎಚ್ಚರಿಕೆ

ಮೃಷ್ಟಾನ್ನ ಭೋಜನವ
ಹೊಟ್ಟೆತುಂಬಿಯು ಮೇಲೆ
ಕಟ್ಟರೆಯೆ ಬರುವಂತೆ
ಮೆದ್ದು ನಿಂತಿಹರು !
ಹೇಳುಳಿದುದಿನ್ನೇನು ?–
ಎಲೆಯಡಕೆಯಗಿಯುತ್ತ
ಹೊಟ್ಟೆ ಜುಟ್ಟನು ನೀವಿ
ಪವಡಿಸುವುದು!

ಅಯ್ಯೊ! ಏನನ್ಯಾಯ !
ಕಣ್ಣು ಕಾಣದೆ ನಿಮಗೆ ?
ನೀವೇನ ಮಾಡುವಿರಿ :
ತಿಂದುತಿಂದಂಧತನ !

ನಿದ್ದೆಗಣ್ಣನು ತೆರೆದು
ಅತ್ತ ನೋಡಿರೊ, ಆಗೋ
ಸತ್ತು ಜೀವಿಪ ಮಂದಿ –
ಸಾಯದೆಯೆ ಬದುಕಿಹರು !
ಜೋಲುಮೊಗದೊಡನೆಂತು
ಸಾಲಾಗಿ ಕುಳಿತಿಹರು :
ಮಿತ್ತುವಿನ ನೆರಳುಗಳು,
ಮುತ್ತರಾದೆಮ್ಮನ್ನು
ಬಿಡದೆ ಜೊತೆಗೆಳೆದುಯ್ವ
ಜವನಾಳ್ಗಳು !

ಹಸಿವು ಬೇನೆಗೆ ನೊಂದು
ಬಿಸಿಲು ಬೇಗೆಗೆ ಬೆಂದು,
ಎಂಜಲನು ಭುಂಜಿಸಲು,
ನಾವುಂಡು ಮಿಕ್ಕುದನು
ತಾವುಂಡು ಬದುಕಿರಲು,
ಎನಿತೆನಿತೊ ದೂರದಿಂ
ಬಂದು ಕಾಯ್ದಿಹರಿಲ್ಲಿ –
ಕಾಗೆಗಳ ಕೆಳೆಯರು,
ನಾಯ್ಗಳೊಡನಾಡಿಗಳು,
ನರ ನಾಯ್ಗಳು !

ಧರ್ಮಶಾಸ್ತ್ರದ ಕಟ್ಟು,
ವೇದಾಂತವೆಷ್ಟೆಷ್ಟು !
ಎಲ್ಲವನು ಸುಡಿರೊ !
ಹೊಟ್ಟೆತುಂಬಿದ ಜನಕೆ
ನಿಮ್ಮ ಸವಿಯೌತಣ,
ಹಸಿದು ನರಳುವ ಜನರು
ಮೃತ್ಯುವಿಗೆ ಔತಣ !
ಹಸಿದ ಹೊಟ್ಟೆಯ ಮುಂದೆ
ತಿಂದು ತೇಗುವುದೇನು,
ಸಾವು ನೋವಿನ ಮುಂದೆ
ಸಂಗೀತವೇನು !
ಇದುವೆ ನಿಮ್ಮಯ ದಾನ,
ಇದುವೆ ನಿಮ್ಮಯ ಜ್ಞಾನ !

ಎಚ್ಚರಿಕೆ, ಎಚ್ಚರಿಕೆ !
ನರ ನಾಯ್ಗಳಿವಕಿಂದು

ಹಿಡಿಗೂಳನಿಕ್ಕದಿರೆ,
ಹಸಿವ ಕಳೆಯದಿರೆ,
ಜವನ ನಾಯ್ಗಳೆ ಆಗಿ
ಅವನೆಡೆಗೆ ನಿಮ್ಮನ್ನು
ಒಯ್ದಾವು ತಿಂದಾವು,
ಯಮಧರ್ಮನೆದುರಿನಲಿ
ನ್ಯಾಯವನು ಪಡೆದಾವು –
ಎಚ್ಚರಿಕೆ,
ಎಚ್ಚರಿಕೆ !

ಫೆಬ್ರುವರಿ ೧೯೩೧]

ಬಡವನ ಕೊಡಲಿ

ಕಡಿದೂ ಕಡಿದೂ ಸೌದೆಯ ಕಡಿದು
ದುಡಿದೂ ದುಡಿದೂ ದಿನವೂ ದುಡಿದು
ಇಂದಿನವರೆಗೂ ಹೊಟ್ಟೆಯ ಹೊರೆದು
ಹೆಂಡತಿ ಮಕ್ಕಳನೆಲ್ಲರ ಪೊರೆದು
ಬಾಳುತಿರುವನೀ ನರಕದ ಬದುಕ—
ನೋಡದೊ, ಸೌದೆಯ ಕಡಿಯುವ ಮುದುಕ.

ಕಡಿದೂ ಕಡಿದೂ ಸೌದೆಯನು
ತೇಯುತಲಿಹನು ದೇಹವನು ;
ಹಾಳು ಬಾಳಿಗೆ, ಒಪ್ಪಿಡಿ ಕೂಳಿಗೆ,
ತೇದ ದೇಹವನು ಮಾರುವನು.
ಹಲವರು ನೆಳಲಲಿ ಸೊಗದಿಂದಿರಲು
ಬಿಸಿಲಲಿ ಸೌದೆಯ ಕಡಿಯುವನು ;
ಹಲವರು ಬೆಚ್ಚಗೆ ಮನೆಯೊಳಗಿರಲು
ಮಳೆಯಲಿ ಸುಮ್ಮನೆ ದುಡಿಯುವನು.

ಹಿಂದವನೇನೋ ಗಟ್ಟಿಯ ಆಳು ;
ಇಂದವನಿಗೆ ಗತಿಯೇನು, ಹೇಳು ?
ಬೇರೆಯ ಗತಿಯಿನ್ನೇನಿಹುದು ?
– ಸಂಜೆಯ ವರೆಗೂ ದುಡಿಯುವುದು,
ಸೌದೆಯ ಕಡಿಯುವುದು,
ಕುಗ್ಗಿ ಮಡಿಯುವುದು !
ಏನನ್ಯಾಯ, ಏನನ್ಯಾಯ !
ಹಿಡಿ ಕೂಳಿಗೆ ದೇಹದ ಬೆಲೆಯೆ ?

ಅವನ ಶರೀರವ ಸ್ವಲ್ಪ ನೋಡು,
ರಸವೊಣಗಿದ ಬರಿ ಎಲುಬಿನ ಗೂಡು ;
ಮೌನದ, ದುಃಖದ, ತೃಪ್ತಿಯ ಬೀಡು :
ಅವನ ಮೌನವೇ ಎಲ್ಲರನೆಬ್ಬಿಸಿ
ತಾಂಡವವಾಡುವ ಕೊನೆ ಹಾಡು.

ದಿನವೂ ದುಡಿದರೆ ನಾಲ್ಕಾರಾಣೆ ;
ಹೊಟ್ಟೆ ತುಂಬುವುದೆ ? – ನಾ ಕಾಣೆ.
ಎಷ್ಟು ದುಡಿದರೂ ಹೊರೆಯದು ಹೊಟ್ಟೆ,
ಕಷ್ಟಪಟ್ಟರೂ ಹರುಕಲು ಬಟ್ಟೆ.
ಮನೆ ಮನೆಗಲೆಯುತ ನಿತ್ಯವು ದುಡಿದರೆ
ತನ್ನಯ ಬಾಳನು ಬಲಿಗೊಟ್ಟು,
ಸಿರಿವಂತರ ಸಿರಿಗಡಲಿಂದವನಿಗೆ
ಸಿಕ್ಕುವುದೊಂದೇ ಒಂದು ತೊಟ್ಟು !

ಜಿಗಣೆಯ ತೆರದಿ ಕುಬೇರನ ಕುವರರು
ಬಡಬಗ್ಗರ ಎದೆರಕ್ತವ ಹೀರಿ
ಆಳಆಳದಲಿ ಬಲು ಬೇರೂರಿ
ಯುಗಯುಗವಾಯ್ತು, ಬೆಳೆಯುತಲಿಹರು
ದೊಡ್ಡ ಕಾಡಾಗಿ,
ಅಧರ್ಮದ ಬೀಡಾಗಿ.
ಸುಮ್ಮನೆ ಬಿಡುವುದೆ ಈ ಕಾಡನ್ನು
ಬಡವನ ಬಡ ಕೊಡಲಿಯ ಪೆಟ್ಟು ?
ಮಲಗಿಹ ಅವನೆದೆ ಕೋಪದ ಕಿಚ್ಚು
ನೆಲಸಮ ಮಾಡದೆ ಕೊನೆಗದ ಸುಟ್ಟು ?

ದಿನವೂ ದಿನವೂ ದುಡಿಯುವನು,
ಸೌದೆಯ ಕಡಿಯುವನು.
ಆವನಿಗೆ ಕೊಡಲಿಯೆ ಸರ್ವ ಶಕ್ತಿ:
ಅದರಿಂದಲೆ ಬಡವರ ಮುಕ್ತಿ!

೧೯೩೧]

ತಾರೆಗಳ ಮರುಮಾತು

ತಾರೆಗಳೆ! ಬಿತ್ತರದ ಬಾನಿನಲಿ ಮೆರೆವ ಕಣ್ಣುಗಳೆ!
ನೀವು ಕಂಡಿಹುದೇನು ನಿಮ್ಮ ಬದುಕಿನಲಿ?
ಸಾರಿ ಮರಳಿಹುವು ಶತಮಾನಗಳು ಎನಿತೆನಿತೊ ನಿಮ್ಮ ಕಣ್ಮುಂದೆ.

'ಕಂಡುದನು ಹೇಳುವೆವು, ಕಲ್ಪನೆಯ ಕಥೆಯಲ್ಲವೆಮ್ಮ ಕಥೆಯು:
ಮೇಲೆ ಸಾಗರದಂತೆ ಗಂಭೀರ ನೋಟ,
ಸೊಗದ ಸುಗ್ಗಿಯ ಬೆಳಸು; ಒಳಗೆ ಹೊಲಸು:
ಎಲ್ಲೆಲ್ಲು ಕಾದಾಟ, ಬರಿಯ ಕಾದಾಟ.
ಬಲು ಘೋರತರ ನೋಟ,
ನಿಮ್ಮ ಈ ಆಟ.
ಕಂಡಿಹೆವು ಇದನೆಲ್ಲ ನಮ್ಮ ಬದುಕಿನಲಿ.'

ದೂರ ಬಲು ದೂರದಲಿ ಶೂನ್ಯವಿಸ್ತಾರದಲಿ ನೆಲಸಿ ನೀವು
ಏನನಾಲೋಚಿಸುತ ಕಾಲ ಕಳೆಯುವಿರಿ?
ನೀರವತೆಯಲಿ ಮುಳುಗಿ ಮಾತಾಡದೆಯೆ ನೀವು ಏನ ಮಾಡುವಿರಿ?

'ಹಿಂದೆ ನಡೆದುದನೆಲ್ಲ, ಇಂದು ನಡೆವುದನೆಲ್ಲ ಯೋಚಿಸುತ್ತಿಹೆವು:
ಸಾಲು ಮೋಡಗಳಂತೆ ಒಂದಾಗುತೊಂದು
ಚಕ್ರಾಧಿಪತ್ಯಗಳು ಕಂಡು ಕಾಣದಿವೆ —
ಜಗವನಾವರಿಸಿಹುದು ರಕ್ತಮಯ ಕ್ರಾಂತಿ!
ಕ್ರಾಂತಿ ರಾಕ್ಷಸಗಂಜಿ
ಇಲ್ಲಿಹಳು ಶಾಂತಿ,
ಚೆಲುವೆ ಶಾಂತಿ!
ನಿಮ್ಮ ಬಳಿಸಾರುವಳೆ? – ಎಂದು ಯೋಚಿಸುತಿಹೆವು.'

ಕ್ಷಣಕೊಮ್ಮೆ ಏಕೆಂತು ಮಿನುಗಿ ಕಣ್ಮರೆಯಾಗಿ ಮತ್ತೆ ಮಿನುಗಿ,
ಬಾನ ಕತ್ತಲೆಯಾಳದಲ್ಲಿ ಮುಳುಗುವಿರಿ ?
ಮನವನಾವರಿಸಿರುವ ಶಂಕೆಯಾವುದು? ಬೆರಗುಗಣ್ ಬಿಡಲು
ಭಯವಾವುದು ?

'ನಮ್ಮ ಮುಂದಿನ ಬಾಳು ಎಂತೊ ಏನೋ ಎಂದು ನಡುಗುತಿಹೆವು.
ಈ ವಿಶ್ವದಾ ಹುಟ್ಟು, ಅದು ಹಿರಿಯ ಗುಟ್ಟು ;
ಆದರ ಬುಡವನು ಬೆದಕೆ ನೀವು ಹಟತೊಟ್ಟು,
ಹೆಣಗುತಿರುವಿರಿ; ನಮ್ಮ ಬಳಿಸಾರಲೆಂದು
ಹಾರುತಿರುವಿರಿ ನೀವು –
ನಿಮಗಿಲ್ಲ ಕಟ್ಟು.
ಗೆರೆಮೀರಿ ಬರುತಿಹಿರಿ ;
ಸರಿಯಾದುದಲ್ಲವದು :
ನಿಮ್ಮ ಕುಣಿದಾಟಕ್ಕೆ ನಿಮ್ಮ ಹಾರಾಟಕ್ಕೆ
ನಿಮ್ಮ ನೆಗೆದಾಟಕ್ಕೆ ನಿಮ್ಮ ಹೋರಾಟಕ್ಕೆ
ಸೃಷ್ಟಿ ಮುನಿದುರಿಯುವುದು,
ಸೂತ್ರ ಹರಿಯುವುದು !
ನಿಮ್ಮ ಬುದ್ಧಿಯ ಮಾಟ,
ನಿಮ್ಮ ಕೊನೆಯಾಟ !
ಎಂದು ಬರುವುದೊ ಏನೊ ನಮಗೆ ನಿಮ್ಮಯ ಸಂಗ,
ನಮ್ಮ ಶಾಂತಿಗೆ ಭಂಗ —
ಎಂಬ ಶಂಕೆಗೆ ಸಿಲುಕಿ ಬೆರಗುಗಣ್ ಬಿಡುತಿಹೆವು,
ಭಯದಿ ಮಿಡುಕುವೆವು !
ಸಾಕು ಮಾನವ ನಿನಗೆ ಸಾವಿರ ನಮಸ್ಕಾರ !'

೧೯೩೫]

ತಣಿವು - ನಲಿವು - ಗೆಲವು

ಹಸಿವ ಹಿಂಗಿಸಿಕೊಳಲು ಉದರಕ್ಕೆ ತಣಿವು,
ಹಸಿದವರಿಗೊಲಿದು ಕೊಡೆ ಹೃದಯಕ್ಕೆ ನಲಿವು ;
ನಲ್ನುಡಿಯನಾಡುವುದು ನಾಲಗೆಗೆ ತಣಿವು,
ನುಡಿಯಂತೆ ನಡೆದುಕೊಳೆ ಜೀವನಕೆ ನಲಿವು ;
ತಪ್ಪು ಕಂಡೆಡೆ ಅದನು ತಿದ್ದಿದೊಡೆ ತಣಿವು,
ತನ್ನ ತಪ್ಪನು ತಿದ್ದಿಕೊಳುವುದದೆ ನಲಿವು ;
ತನ್ನ ಉನ್ನತಿಗಾಗಿ ಹಿಗ್ಗದಿರೆ ತಣಿವು,
ಕೆಳೆಯರುನ್ನತಿ ಕಂಡು ಕರುಬದಿರೆ ನಲಿವು;
ಹಗೆತನವ ಮಾಡದಿರುವುದರಿಂದ ತಣಿವು,
ಹಗೆತನವ ಮಾಡಿದರ ಹರಸುವುದು ನಲಿವು ;
ತನ್ನ ಅಳಲನು ತಾನು ಮರೆಯುವುದೆ ತಣಿವು,
ಇನ್ನೊಬ್ಬರಳಲ ಪರಿಹರಿಸುವುದೆ ನಲಿವು ;
ತನ್ನ ಮೇಲ್ಮೆಗೆ ತಾನು ದುಡಿಯುವುದು ನಲಿವು,
ಜನದ ಮೇಲ್ಮೆಗೆ ದುಡಿವುದದುವೆ ಗೆಲವು.

ಮೇ ೧೯೪೦]

ನಿನ್ನನರಿಯುವ ತೆರನ ತೋರು

ನಿನ್ನನರಿಯುವ ತೆರನ ತೋರು, ದೇವ,
ಮುನ್ನ ನಾನೆಸಗಿದಪರಾಧಗಳ ಮನ್ನಿಸುತ.

ಧನದಾಸೆ ಸುಖದಾಸೆ ಹುಸಿ ಹೆಸರ ಹಿರಿಯಾಸೆ
ಮನೆಮಾಡಿಕೊಂಡಿಹವು ಮನದಲೆನ್ನ;
ಕಾಮ ತೃಷೆ ಮದ ಮೋಹ – ದಿನದಿನಕೆ ಬೆಳೆಯುತಿವೆ
ಬಲಿತು ಹೆಬ್ಬೆಳಸಾಗಿ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ

ನಿದ್ದೆಯಾಹಾರಗಳ ತ್ಯಜಿಸಿ, ಮನವನು ನಿನ್ನ
ಧ್ಯಾನದಲಿ ನಿಲಿಸಿ, ತಪವೆಸಗಲಾರೆ;
ಇದ್ದಕಡೆ – ನಿಂತಲ್ಲಿ ಕುಳಿತಲ್ಲಿ, ಅನವರತ
ನಿನ್ನ ನಾಮಸ್ಮರಣೆ ಮಾಡಲಾರೆ.

ನನ್ನ ಹೃದಯದ ಕೊಳೆಯನೆಲ್ಲವನು ನೀ ತೊಳೆದು
ಅರಿಯುಮೆಯ ಕತ್ತಲೆಯನೆಲ್ಲ ಕಳೆದು
ಆರ್ತನೆನ್ನಯ ಮೊರೆಯ ಕೇಳುತೆನ್ನೊಳು ಒಲಿದು
ನಿನ್ನ ನೆನಹಿನ ಕಡೆಗೆ ನನ್ನ ಮನ ಸೆಳೆದು —

ಅಕ್ಟೋಬರ್ ೧೯೩೫]

ದೇವ, ನೀ ಬಳಿಯಲಿಹೆಯೆಂಬರಿವೆ ಸಾಕೆನಗೆ

ದೇವ, ನೀ ಬಳಿಯಲಿಹೆಯೆಂಬರಿವೆ ಸಾಕೆನಗೆ ;
ಅದಕಿಂತ ಹಿರಿಭಾಗ್ಯವಾವುದೆನಗೆ.

ನನ್ನ ಎಳತನದಿಂದ ಬೆಳೆದುಬಂದರಳುತಿಹ
    ನನ್ನ ಹಂಬಲ ಹೂವು ಬಾಡುತಿರಲು,
ದೇವ, ನೀ ಬಳಿಯಲಿಹೆಯೆಂಬರಿವೆ ಸಾಕೆನಗೆ–
    ಮರಳಿ ಸುಮವರಳುವುದು ಅದರೆಲರೊಳು.

ಬಡತನವು ಕಷ್ಟವೆಂದೆನ್ನ ಮನದಲಿ ಬಗೆದು
    ಸಿರಿತನದ ಸುಖಕೆಳಸಿ ಕೊರಗುತಿರಲು,
ದೇವ, ನೀ ಬಳಿಯಲಿಹೆಯೆಂಬರಿವೆ ಸಾಕೆನಗೆ–
    ಅದಕಿಂತ ಹಿರಿ ಭಾಗ್ಯವಾವುದೆನಗೆ !

ದುಃಖದಲೆಗಳು ಎದ್ದು ನನ್ನ ಹೃದಯವ ಕೊಚ್ಚಿ
    ಅಳಲಿನಾಳದಲಿ ನಾ ಮುಳುಗುತಿರಲು,
ದೇವ, ನೀ ಬಳಿಯಲಿಹೆಯೆಂಬರಿವೆ ಸಾಕೆನಗೆ–
    ಅದ ಪಿಡಿದು ದಡಕೆ ನಾ ಬರುವೆ ಕೊನೆಗೆ.

ಹೃದಯಾಂಧಕಾರದಲಿ ಮುಳುಗಿ ನಾ ದೆಸೆಗೆಟ್ಟು
    ದಾರಿಕಾಣದೆ ತೊಳಲಿ ಬಳಲುತಿರಲು,
ದೇವ, ನೀ ಬಳಿಯಲಿಹೆಯೆಂಬರಿವೆ ಸಾಕೆನಗೆ–
    ಅದರ ಬೆಳಕನು ನಂಬಿ ಮುಂದೆ ನಡೆವೆ.

ಆಗಸ್ಟ್ ೧೯೩೧]

ಬೇಡಿಕೆ

ಒಂದು ವರವ ನಿನ್ನೊಳಿಂದು,
ದೇವ, ಬೇಡುವೆ:
ಬೇಡಿ ಬೇಡಿ ಮೊರೆಯನಿಡುವೆ,
ಕೊನೆಗೆ ಕಾಡುವೆ.

ಹೊನ್ನರಾಶಿ ಸುರಿಯಲೆಂಬ
ಕೀಳು ಬಯಕೆಯಲ್ಲ ;
ಆಯುರಾರೋಗ್ಯ ಹೆಚ್ಚ-
ಲೆಂಬ ಆಸೆಯಲ್ಲ ;
ಜಸದ ಬಯಕೆ ಬೇಡವೆನಗೆ,
ಜಸವು ಗರ್ವದಾಗರ ;
ಮೋಕ್ಷವಲ್ಲ, ಮೋಕ್ಷವಲ್ಲ,
ಮೋಕ್ಷ ಶೂನ್ಯಸಾಗರ !

ಒಂದೆ ವರವ ನಿನ್ನೊಳಿಂದು,
ದೇವ, ಬೇಡುವೆ ;
ನನ್ನನೊಂದು ಹಕ್ಕಿ ಮಾಡು,
ಹಾಡಿ ಹಾಡಿ ಹಾಡುವೆ.
ನೀಲಗಗನದಾಳದಲ್ಲಿ
ಮುಳುಗಿ ಏಳುವೆ ;
ಸಾಲು ಮುಗಿಲ ತೆರೆಯ ಮೇಲೆ
ಹಾರಿ ತೇಲುವೆ ;
ಗಗನ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವನ್ನು
ಅಂದು ಆಳುವೆ.—

ಒಮ್ಮೆಯೇ ಇಳಿವೆಸಿಳಿಗೆ
ಆಟವಾಡಲು,
ಕುಣಿಯುವಾಟವಾಡಲು.
ಹಸುರು ಗರಿಕೆ ಹಾಸ ಮೇಲೆ
ಅಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲಿ ನೆಗೆವೆನು ;
ಬೇಸರಾಗಲೊಡನೆ ಮತ್ತೆ
ನಭಕೆ ಚಿಮ್ಮಿತೊಗೆವೆನು ;
ಮುಗಿಲ ತಂಡದೊಡನೆ ಕೂಡಿ
ಹಿಡಿಯುವಾಟವಾಡುತ,
ಗಾಳಿಯೊಡನೆ ಸಮತೆ ಹೂಡಿ
ಓಟವನ್ನೋಡುತ,
ಗಿಡದ ಸೆಳೆಯನೇರುತಲ್ಲಿ
ಉಯ್ಯಾಲಾಟವಾಡುತ,
ಆಡುತಾಡುತೆಲ್ಲೆಲ್ಲೂ
ಹಾಡುತಿರುವೆನು – ಬಿಡದೆ
ಹಾಡುತಿರುವೆನು.
ನನ್ನ ಹಾಡಿನಲ್ಲಿ ಮತ್ತೆ
ವರವ ಬೇಡೆನು ;
ಅವರು ಇವರು ಮೆಚ್ಚಲೆಂದು
ಹಾಡ ಹಾಡೆನು ;
ನನ್ನ ಹಾಡಿನಲ್ಲಿ ಅಂದು
ಗೋಳುಕರೆಯೆನು ;
ಆದರಂದು, ಎಂದೆಂದು
ನಿನ್ನ ಮರೆಯೆನು.

ಎಲ್ಲಿ ಕುಳಿತರಲ್ಲಿ ನಾನು
ಹಾಡುತಿರುವೆನು ;

ಹಾಡಿಗಾಗಿ ಹಾಡನೊಂದ
ಹಾಡುತಿರುವೆನು ;
ಹಾಡುತಿರುವ ಜಗದ ಜೊತೆಗೆ
ಹಾಡುತಿರುವೆನು.
ಹಕ್ಕಿಯಾಗಿ ಹಾಡಿ ನಿನ್ನ
ವೀಣೆಯಾಗುವೆ ;
ಹಾಡಿ ಮಡಿದು, ಕೊನೆಗೆ ನಿನ್ನ
ವಾಣಿಯಾಗುವೆ.

ಅನುಬಂಧ

ಕೆಲವು ಗೀತಗಳು : ಸ್ವರಪ್ರಸ್ತಾರ ಸಹಿತ

ಚಿಹ್ನೆಗಳ ವಿವರಣೆ

ಒಂದು ಸ್ವರದ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಚುಕ್ಕೆ ಇದ್ದರೆ ಅದು ಮಂದ್ರಸ್ಥಾಯಿ ಯನ್ನೂ, ಅದರ ತಲೆಯ ಮೇಲೆ ಚುಕ್ಕೆಯಿದ್ದರೆ ಅದು ತಾರಸ್ಥಾಯಿ ಯನ್ನೂ ಸೂಚಿಸುತ್ತವೆ.

ಉದಾ : ಧ — ಮಂದ್ರಸ್ಥಾಯಿ
ರಿ — ತಾರಸ್ಥಾಯಿ

ಎರಡನೆಯ ಮತ್ತು ಮೂರನೆಯ ಕಾಲಗಳಲ್ಲಿ ನುಡಿಯಬೇಕಾದ ಸ್ವರಗಳಿಗೆ ಅವುಗಳ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಕ್ರಮವಾಗಿ ಒಂದು ಮತ್ತು ಎರಡು ಅಡ್ಡಗೀಟುಗಳನ್ನು ಹಾಕಿರುತ್ತದೆ.

ಉದಾ : ಸ — ಮೊದಲನೆಯ ಕಾಲ ಎಂದರೆ ಒಂದು ಮಾತ್ರಾಕಾಲ
ಸರಿ — ಎರಡನೆಯ ಕಾಲ ಆದರೂ ಒಂದು ಮಾತ್ರಾಕಾಲ
ರಿಸರೀ — ಮೂರನೆಯ ಕಾಲ ಆದರೂ ಒಂದು ಮಾತ್ರಾಕಾಲ

ಒಂದು ಸಂಪೂರ್ಣ ತಾಳವನ್ನು ಎಂದರೆ ಒಂದು ಪೂರ್ಣ ಆವರ್ತ ವನ್ನು ತೋರಿಸಲು ಮೊದಲಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ '॥' ಈ ರೀತಿಯ ಎರಡು ಉದ್ದ ಗೀಟುಗಳನ್ನು ಹಾಕಿರುತ್ತದೆ. ಆವರ್ತದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಲಘು ಅಥವಾ ಒಂದು ದ್ರುತ ಆದಮೇಲೆ '।' ಈ ರೀತಿಯ ಒಂದು ಉದ್ದ ಗೀಟನ್ನು ಹಾಕಿರುತ್ತದೆ.

ಅನುಪಲ್ಲವಿ ಮತ್ತು ಚರಣಗಳನ್ನು ಹಾಡಿದ ಮೇಲೆ, ಪಲ್ಲವಿಯಲ್ಲಿ ರುವ ಸಂಗತಿಗಳಲ್ಲಿ '✝' ಗುರುತು ಹಾಕಿರುವ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ಹಾಡಿ ಕೊಳ್ಳಬೇಕು.

‘ * ’ ಈ ಗುರುತು ಅದರ ಹಿಂದೆ ಇರುವಷ್ಟು ಮಾತ್ರಾಕಾಲವನ್ನು ಘಾತದಿಂದ ಬಿಟ್ಟು ಹಾಡಬೇಕೆಂಬುದನ್ನು ಸೂಚಿಸುವುದು.

‘ ⌒ ’ ಈ ಗುರುತು ಹಿಂದಿನ ಸ್ವರದಿಂದ ಮುಂದಿನ ಸ್ವರಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ಸೂಚಿಸುವುದು. ಕಾಲಪ್ರಮಾಣದ ಅಂಕಣದ (ಬಾರಿನ) ಒಳಗೆ ‘ I ’ ಈ ಗುರುತು ಲಘುವನ್ನೂ ‘ O ’ ಈ ಗುರುತು ದ್ರುತವನ್ನೂ ತೋರಿಸುತ್ತವೆ.

ಸ — ಷಡ್ಜ
ರಿ$_{1}$ — ಶುದ್ಧ ಋಷಭ
ರಿ$_{2}$ — ಚತುಶ್ರುತಿ ಋಷಭ
ಗ$_{2}$ — ಸಾಧಾರಣ ಗಾಂಧಾರ
ಗ$_{3}$ — ಅಂತರ ಗಾಂಧಾರ
ಮ$_{1}$ — ಶುದ್ಧಮಧ್ಯಮ
ಮ$_{2}$ — ಪ್ರತಿಮಧ್ಯಮ
ಪ — ಪಂಚಮ
ಧ$_{1}$ — ಶುದ್ಧ ಧೈವತ
ಧ$_{2}$ — ಚತುಶ್ರುತಿ ಧೈವತ
ನಿ$_{2}$ — ಕೈಶಿಕಿ ನಿಷಾದ
ನಿ$_{3}$ — ಕಾಕಲಿ ನಿಷಾದ

ಸೂಚನೆ: ಪ್ರತಿ ಗೀತದಲ್ಲಿಯೂ ಸ್ವರಪ್ರಸ್ತಾರ ಹಾಕಿರುವ ಚರಣದಂತೆಯೇ ಉಳಿದ ಚರಣಗಳನ್ನೂ ಹಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದು.

ಗೀತ ೧ (ನನ್ನ ಮನೆ)

ರಾಗ – ಕಲ್ಯಾಣಿ ಆ – ಸರಿ$_2$ಗ$_3$ಮ$_2$ಪಧ$_2$ನಿ$_3$ಸ

ತಾಳ – ಆದಿ ಅ – ಸನಿಧಪಮಗರಿಸ

।	೦	೦

೯ * ಸಾ೯ಸಸಾ ಸಸನಿಧ ನಿಪ	೯ ಪ ಗ ಮ	ಪಾ ಮ ಪ ಧಾ
ಈ ಕ ರು ನಾ. . . ಡಿದು	. ನ ನ್ನ ಮ	ನೆ . . .

†

ಧಾ * ಪಮಗಾ ಪಮ ಗರಿ ಗಮಧನಿ	ರಿನಿ ಧಪಮಗರೀ	ಸಾಮಪಧನಿ
. ನ . ನ್ನ ಮ . ನೆ. ಇ.ದು .	. . ನ.ನ್ನ . ಮ	ನೆ . . . .

ಸರಿ *
. .

ಪ

೯ * ಪಮಪಾ ಪಧನೀ ಸನಿ ಧಪಪಾ	೯ ಗ ಪ ಮ	ಪ ಧ ಪಾ
ನೀ. ಲ ಗ . ಗ ನ . ದ . .	. ಹಂದ ರ	ಹೊ ದೆ ದ

೯ * ಗಗಗ ಗನೀ೯ಧ ಪಮ ಗಾ	ರಿಸರೀ ಪಮ	ಗರಿರಿಸ ಸಾ
ಬಾಂದಳ ದಂ. . . ಚ . ನು	ಬ .ಳ. ಸಿರು	ವ . . . .

೯ * ಧನಿಸಾ ಸನಿಧಾ ಸನಿಧಪ	ಮಗ ಮಪಾಧನೀ	ಸ ನಿ ಗ ರಿ ಸಾ
೯ ಅ . ತ್ತ ಇ . . ತ್ತ.ಮು.	. . ನ್ನೀ. ರಂ.	ಗ . ಣ . ದ

೯ * ರಿರಿರಿನಿರೀ ಪಮಗರಿಸಾ	ನಿಧಗರಿ ಸಾ೯ನಿ	ಧನೀಪ ಮಪಧನಿ
ಸುತ್ತಮು.. ತ್ತ .ಕು.ಡು	ಮ.ಲೆ. ಸಾ . .	ಲ್ಗೋ.. ಡೆ .ಯ.

ಸರಿ *
. .

†

ಚ

ಗೀತ ೨ (ಬಾ ಬಾ ಚಂದಿರ)

ರಾಗ – ಮೋಹನ **ತಾಳ – ಆದಿ**

ಆರೋಹಣ – ಸರಿಗಪಧಸ

ಅವರೋಹಣ – ಸಧಪಗರಿಸ

।	೦	೦	
ಗಾ ॥ ಪಾ ಧ ಪ ಧ	ಸಾ ॥ ॥	ಸಾ ॥ ॥	
ಬಾ . . ಬಾ ಚಂ . ದಿ	ರ . . .	. . . .	
ಧ ಪ ಧ ರಿ ಸ ಧ ಪ ಧ	ಸಾ ಧ ಪ ಧಾ	ಪಗಧಪ ಗರಿಸರಿ	ಪ
ಮ ಧು ರ ಮಧು ರ ಮ ನ	ಮೋ॥ಹ . ನ	ಸುಂ... ದ . ರ .	
ಗ ಗ ರಿ ಗ ರಿ ಸ ಧ ಧ	ರಿ ಸ ಸಾ ಧ ಪ	ಧಾ ಧಾ	
ಮುಗಿಲಿ ನೆ ಡ ರು ಗ ಳ	ಮೆ . . ಟ್ಟುತ	ಬಾ ಬಾ	
ಸಾ ಸ ರಿ ಸ ಧ ಪ ಧ	ಗಾ ಧ ಪ	ಗ ರಿ ಸಾ	
ಪ್ರೇಮ ಚಂ . ದ್ರಿ ಕೆಯ	ಬೀ॥ರು ತ	ಬಾ . ಬಾ	
ಗಾ ಗ ಧ ಪ ಗ ಪ ಧ	ಸ ಸ ಸ ಧ	ರಿ ಸ ರಿ ॥	
ಎ ನ್ನ ಮನೋ॥. ಜ ಲ	ನಿ ಧಿಉ .	ಕ್ಕಿಸುತ .	
ಸ ಧ ಧ ಗ ರಿ ಸ ಪ ಧ	ರಿ ಸ ಧ ಪ ಧಾ	ಪಗಧಪ ಗರಿಸರಿ	
ಎ ದೆಯ ಕುಮುದವ .	ನ್ನರ ಳಿ . ಸು	ತ	೭೩

ಗೀತ ೩ (ಸುಧೆಸುರಿಯುವ ತಿಂಗಳ ಕಳೆ)

ರಾಗ – ಹಿಂದೋಳ ಆ – ಸಗ್ಗ$_2$ಮ$_1$ಧ$_1$ನಿ$_2$ಸ

ತಾಳ – ರೂಪಕ ಅ – ಸನಿಧಮಗಸ

೦	I	೦	I	
ಸ ಸ	ನಿ ಧ ಸ ನಿ ಧ ಮ	ಗ ಸ	ಮ ಗ ಮ ಮ	✝
ಸು ಧೆ	ಸು . ರಿ . ಯುವ	ತಿಂ .	ಗ ಳ ಕ ಳೆ	
ಗಮಧಧ	ಮಗಮಾ ಮಗಸನಿ	ಸಾ ಮ ಗ	ಮಾಮಾ	ಪ
ನೀ . . .	ಲಿ . ಯ ತಿ . ಳಿ	ಬಾ . .	ನು . .	
ನಿ ಧ	ಮ ಧ ಗ ಮ	ಸ ನಿ ಧ ಮ	ಗಸಮಗ ಸನಿಸಾ	
ಕೆ ಳ	ಗಿ ದೊ ನೆ ರೆ	ಮು. ಲ .	ಗಿ. ಹ. ಇ. ಳೆ	
ಮ ಗ	ಧ ಮ ನಿ ಧ	ಸ ನಿ ಗ ಗ	ಸಾ ನಿ ಧ ಮ ಧ ನಿ	✝
ಒ .	ಬ್ಬ ನೆ ಸು ಖಿ	ನಾ. . .	ನು	ಅ
ಗ ಮ ನಿ ಧ	ಮ ಗ ಸ ನಿ	ಸ ಧ	ನಿ ನಿ ಸಾ	
ತೀ . . .	ಡು ತ ಲಿ ದೆ	ತಂ .	ಗಾ . ಳಿ	
ನಿ ಸ ಗ ಸ	ನಿಧನೀ ಸನಿಗಸ	ಮಗಧಧ	ಮಾ ಮಾ	
ಮೌ. . .	ನ . ವು ಹ . .	ಬ್ಬು.ತಿ .	ದೆ . . .	
ಗಮನೀ	ನಿಧನೀ ಸಾಮಗ	ಸ ನಿ ಗ ಗ	ಸಾ ನಿಧನೀ	
ಹಾ . .	ಡು. ತ ಬ ಲು .	ಮು. ದ .	ತಾ ಳಿ . . .	
ಗಮಸನಿ	ನಿಧಮಾ ಗಸಮಗ	ಧಮನಿಧ	ನಿಸಾನಿ ಧಮಧನಿ	ಚ
ಎ . . .	ನ್ನೆ . ದೆ ಯು. . .	ಬ್ಬು .ತಿ .	ದೆ	

ಗೀತ ೪ (ತಿರುಕಿಯು ಮೊರೆ)

ರಾಗ – ವಸಂತ **ತಾಳ – ಆದಿ**

ಆರೋಹಣ – ಸಮ$_1$ಗ$_3$ಮ$_1$ಧ$_2$ನಿ$_3$ಸ̇

ಅವರೋಹಣ – ಸ̇ನಿಧಮಗರಿ$_1$ಸ

। ·	○	○	
ಸಾ ಸ ಮ ಗ ಮ ಧ ನಿ	ಸ̇ಾ ೯ ೯	ಸ̇ ನಿ ಸ̇ ರಿ̇	†
ಹುಟ್ಟು ತಿ ರು ಕಿ ನಾ .	ನು . .	ತಿ ರು ಪೆಯಿ	
ಸ̇ಾ ನಿ ಧಾ ಮ ಗ ಮ	ಗಾ ೯ ೯	ಗ ರಿ ಸ ನಿ̣	ಪ
ಹೊ ಟ್ಟೆ ಪಾ ಡು ನ ನ	ಗೆ . . .	. . . .	
ಧಾ ಧ ನಿ ಧ ಮ ಗ ಮ	ಧ ನಿ ಸ̇ಾ	ಸ̇ ನಿ ಸ̇ ರಿ̇	
ಎ ತ್ತ ನೋ೯. ಡಿ ದ ರು	ಜ ನ ರು	. . .ತಾವ್	
ಸ̇ ನಿ ಧ ಸ̇ಾ ನಿ ಧ ನಿ	ಸ̇ ನಿ ಧ ಮ	ಧಾ॰ ಧಾ	
ಮ. ತ್ತ ರಾ ಗಿ ನ ಲಿ	ಯುವರು .	. . . .	
ಮಾ ಮ ಧಾ ಧ ನಿ ನಿ	ಸ̇ ರಿ̇ ಸ̇ ನಿ ಸ̇ ಸ̇	ಮಾ ಮಾ	
ತು ತ್ತು ಕೂ ಳು ದೊ ರೆ	ಯ. ದು . ನ ನ	ಗೆ . . .	
ಗ ರಿ̇ ೯ ಸ̇ ಸ̇ ನಿ ಧ ನಿ	ಸ̇ ನಿ ಧ ಮ	ಗ ರಿ ಸ ನಿ̣	†
ಗೊತ್ತು ಗುರಿಯ ಕಾ .	ಣೆ . . .	. . . .	ಚ

।	೦	೦
ಮಾ ಗ ಗ ಮಾ ಮಾ	ಧ ಮ ಧ ನಿ	ಸಾ ಸಾ
ಓ ಮ ರ ವೇ . .	ಓ . ತಾ .	ಯೇ . .
ರಿ ೯ ಸ ನಿ ಧ ಮ ಗ ಮ	ಗಾ ೯ ೯	ಗಾ ೯ ೯
ತಂ ಪ ನೀ . ವ ತ ವ	ರೇ . .	. . . .
ಧಾ ಧ ನಿ ಧ ಮ ಗ ಮ	ಧ ನಿ ಸ ನಿ	ಸಾ ಸಾ
ಹ ಕ್ಕಿ ಗ ಳೀ . ಒ ಡ	ಹು . ಟ್ಟು ಗ	ಳೀ . . .
ಸಾ ನಿ ಧ ಸ ನಿ ಧ ನಿ	ಧಾ ೯ ೯	ಧಾ ೯ ೯
ಹಾ ಡ ಕ ಲಿ ಸಿ ದ ವ	ರೇ . .	. . . .
ಮ ಗ ಮ ಧಾ ಧ ನಿ ನಿ	ಸಾ ೯ ೯	ಮಾ ಮ ಮ
ಹೊ ರ ಗು ಮಾ ಡ ಬೇ .	ಡಿ . . .	ಮುಂದೆಯು
ಗ ರಿ ಸ ನಿ ಧ ಮ ಧ ನಿ	ಸ ನಿ ಧ ಮ	ಗ ರಿ ಸ ನಿ
ನಿ . ಮ್ಮ ವ ಳ ನು ಕಾ .	ಪಾ . . .	ಡಿ . . .

॥ ಚ ೩

ಗೀತ ೫ (ದೇವ ನೀ ಬಳಿಯಲಿಹೆಯೆಂಬರಿವೆ ಸಾಕೆನಗೆ)

ರಾಗ – ಶ್ರೀರಂಜಿನಿ — ಆ – ಸರಿ$_2$ಗ$_2$ಮ$_1$ಧ$_2$ನಿ$_2$ಸ

ತಾಳ – ತ್ರಿಶ್ರರೂಪಕ — ಅ – ಸನಿಧಮಗರಿಸ

ಧಾ	ಧನೀ	ಸ ನಿ	ರಿಸನಿಧಮಾ	ಗಾ	ಮಧಮ	ಗಾ	ಗರಿರೀ ಸ	†
ದೇ	ವನೀ	ಬ ಳಿ	ಯ.ಲಿ . ಹೆ	ಯೆಂ	ಬ ರಿ ವೆ	ಸಾ	ಕೆ . ನ ಗೆ	

೧ * ರಿ ಗ	ಮಧಧ	ನಿ ನಿ	ಸಾಗರಿಸಾ	ನಿ ನಿ	ಸಾರಿಸ ನಿಧಮಾ
ಅದ	ಕಿಂ. ತ	ಹಿ ರಿ	ಭಾ . . ಗ್ಯ	ವಾ .	ವು . . ದೆ . ನ

ಧ ಮ ಗ ರಿ	ಸಾರಿಗಮಾ	ಪ
ಗೆ . . .	. . . .	

ಮಾ	ಮ ಗ ರಿ	ಸ ರಿ	ಗಾಮ	ರಿಗಮಗ	ಮಧಾ	ನಿನಿ	ಸನಿಗರಿಸಾ
ನ	ನ್ನ ಎ ಳ	ತ ನ	ದಿಂದ	ಬೆ. ಳ.	ದುಬಂ	ದರ	ಳು.ತಿ . ಹ

ನಿ ಧ	ನಿ ಸಾ	ರಿಗ	ಗ ರಿರೀ ಸಾ	ರಿ ಸನಿಧ	ಮಾ ಮಧಗಾ	ರಿ ಗ	ಗರಿರೀ ಸಾ
ನ .	ನ್ನಹಂ	ಬಲ	ಹೂ. . ವು	ಬಾ . . .	ಡು ತಿ . ರ	ಲು.	. . . .

ಧಾ	ಧನಿಧಧಮ	ಧನಿ	ಸನಿರೀಸ	ರಿ ಗ	ಮಮರಿ	ಗರಿಸಾ	ಸನಿಗರಿಗಾ
ದೇ	ವನೀ. . .	ಬಳಿ	ಯ. ಲಿಹೆ	ಎಂ.	ಬ ರಿ ವೆ	ಸಾ. .	ಕೆ .ನ . ಗೆ

ಮ ಗ ರಿ ಸ	ನಿ ಸ ನಿ ಧ ಮಾ	ನಿಧಸನಿ	ರಿ ಸ ಗ ರಿ ಸಾ
ಮ . ರ .	ಳಿ . ಸು . ಮ	ವ . ರ .	ಳು . ವು . ದು

ಸಾ	ನಿ ಸ ನಿ ಧ ಮಾ	ಗ ರಿ ಸ ನಿ	ಸಾ ರಿ ಗ ಮಾ	†
ಆ	ಸು . ಧೆ . ಯ	ಸ . ವಿ .	. ದು . .	೧

ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಿಷತ್ತಿನ ಅಚ್ಚುಕೂಟ, ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರ – ೧೯೪೪